

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta

Katedra účetnictví a financí

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Rozdíly v daňových systémech České republiky
a Slovenska v r. 2005**

Vedoucí diplomové práce:
Ing. Hana Čermáková

Autor:
Bc. Františka Temiaková

2006

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Rozdíly v daňových systémech České republiky a Slovenska v r. 2005“ vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích dne 23. dubna 2006

*Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Haně Čermákové za vedení a odbornou pomoc,
která mi pomohla ke zdárnému dokončení diplomové práce.*

V Českých Budějovicích dne 23. dubna 2006

Obsah

1. Úvod	1
Teoretická část.....	3
2. Vývoj daňového systému v ČR a na Slovensku	3
2.1. Změny daní v ČR.....	3
2.2. Změny na Slovensku.....	4
2.3. Rovná daň.....	6
3. Daň z přidané hodnoty (dále jen DPH)	8
3.1. DPH v ČR.....	8
3.2. Daň z přidané hodnoty na Slovensku.....	14
3.3. Resumé.....	18
4. Daň dědická, darovací a daň z převodu nemovitostí v ČR „trojdaň“	19
4.1. Daň z převodu nemovitostí.....	20
4.2. Daň dědická.....	21
4.3. Daň darovací.....	22
5. Silniční daň	23
5.1. Silniční daň v ČR.....	23
5.2. Silniční daň na Slovensku.....	24
5.3. Resumé.....	26
6. Daň z nemovitostí	28
6.1. Daň z nemovitostí v ČR.....	28
6.1.1. Daň z pozemků.....	28
6.1.2. Daň ze staveb.....	29
6.2. Daň z nemovitostí na Slovensku.....	30
6.2.1. Daň z pozemků.....	31
6.2.2. Daň ze staveb.....	31
6.3. Resumé.....	32
7. Daň z příjmů	33
7.1. Daň z příjmů v ČR.....	33
7.1.1. Daň z příjmů fyzických osob.....	33
7.1.2. Daň z příjmů právnických osob.....	42

7.2.	Daň z příjmů na Slovensku.....	43
	Praktická část.....	49
8.	Závěr.....	69
9.	Přehled použité literatury.....	72
10.	Použité zkratky	73
11.		74
	Seznam	
	tabulek.....	
12.	Seznam	75
	příloh

1. Úvod

Hlavním cílem této diplomové práce je teoretické srovnání daňového systému v České republice a na Slovensku s podrobnějším a praktickým zaměřením na daň z příjmů fyzických osob. Ve své práci se snažím poukázat na hlavní rozdíly, týkající se dané problematiky.

Daň je povinná, nenávratná, zákonem stanovená platba do státního nebo místního rozpočtu vybíraná orgány státní moci nebo jinými veřejnými orgány od fyzických nebo právnických osob. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Užívá se k úhradě nákladů, jež jsou spojeny s plněním funkcí státu nebo místních státních orgánů, institucí. Zároveň je instrumentem znovu rozdělování národního produktu.

Výchozí situace Československa byla v roce 1990 zásadním způsobem poznamenána centrálně řízenou ekonomikou se zcela dominantním státním vlastnictvím v předchozích čtyřech letech. Systém odvodů a zdanění příjmů u právnických osob byl nejednotný. Příjmy obyvatelstva byly zdaňovány rozdílně podle druhu příjmu. Rozhodující daní byla daň ze mzdy s klouzavě progresivní sazbou od 5 % do 20 %. Základy daňového systému odpovídajícího podmínkám a potřebám tržní ekonomiky se objevovaly postupně. V letech 1990 – 92 formou přijetí nové právní úpravy a schválením zákonů pro ČR se tyto právní předpisy staly výchozími podklady pro zpracování nových zákonů i na Slovensku.

Nová daňová soustava v ČR k 1. 1. 1993 odpovídá svou koncepcí a strukturou daňovému systému západních tržních ekonomik a je tedy shodná k 1. 1. 1993 i pro Slovensko. Tvoří ji přímé a nepřímé daně¹

¹ Do přímých daní patří: důchodové daně – daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Majetkové daně – daň z nemovitostí – daň z pozemků a daň ze staveb, daň dědická, daň darovací, daň z převodu nemovitostí, daň silniční.

Do nepřímých daní patří: daň z přidané hodnoty, spotřební daně z uhlovodíkových paliv, z lihu a lihovin, z piva, z vína, z tabákových výrobků, daně k ochraně životního prostředí (dosud neuplatněny).

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části se opírám o úplná znění daňových zákonů obou zemí platná pro rok 2005. Nejdůležitější změny, týkající se roku 2006, poznamenávám do textu, popřípadě do příloh.

V teoretické části je věnována pozornost dani z přidané hodnoty, dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, silniční dani, dani z nemovitostí a dani z příjmů. Každá daň je teoreticky charakterizována jak pro ČR, tak i pro Slovensko. Zároveň je pro lepší přehlednost za každou daň zařazeno shrnutí podstatných rozdílů.

Vzhledem k důležitosti a složitosti konstrukce daně z příjmů fyzických osob je této dani věnována celá praktická část. Konstrukce daně z příjmů fyzických osob je složitá a to hned z několika důvodů. Na tuto daň jsou kladeny nejvyšší požadavky. Má zohlednit sociální postavení poplatníků a tím umožnit redistribuce vytvořeného důchodu od osob s vyššími příjmy osobám s příjmy nižšími. V praktické části jsou na základě teoretických poznatků řešeny příklady týkající se hlavních rozdílů daně z příjmů fyzických osob u obou zemí. Každý příklad je popsán a vyhodnocen. Souhrnný příklad na konci diplomové práce, ve kterém je pozorováno daňové zatížení poplatníka daní z příjmů fyzických osob na základě platných zákonů v ČR a SR, je vyřešen pro podání daňového přiznání.

TEORETICKÁ ČÁST

2. Vývoj daňového systému v ČR a na Slovensku

2.1. Změny daní v ČR

Úpravy daňové soustavy

Právní úprava v letech následujících po roce 1993 neznamenal zásadní změnu daňového systému. Většinou šlo o reakci na praktickou zkušenost se správou daní a přibližování právu Evropských společenství, které se v oblasti daní neustále rozvíjí. Sazba daně z příjmů právnických osob byla snížena ve čtyřech krocích z původních 45% (1993) na 35% v letech následujících a další snižování až na dnešních 24% (2006). U daně z příjmů fyzických osob se postupně snižovala daňová progrese a maximální sazba daně ze 47% na současných 32% . Daň z příjmů fyzických osob se postupně stala větší částí celkového výnosu daní z příjmů.

U daně z přidané hodnoty byl (s cílem posílit daňovou spravedlnost) snížen práh pro povinnou registraci plátce ze 6 milionů Kč na 3 miliony Kč ročního obratu až na současný 1 mil Kč za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Základní sazba DPH byla snížena z 23 % (1993) na současných 19 % (2006). Pevné sazby spotřebních daní z uhlovodíkových paliv a maziv a z tabáku a tabákových výrobků byly postupně zvyšovány tak, aby se blížily úrovni tzv. minimálních sazeb, závazných pro státy Evropské unie. V souvislosti s inflačním vývojem byly zvyšovány i sazby dalších spotřebních daní. V následujících letech se předpokládá orientace na postupnou harmonizaci s předpisy EU, která je požadovaná zejména u DPH a spotřebních daní.

Zátěží pro ekonomiku je struktura daňového systému. Česká republika má jeden z nejvyšších podílů přímých daní (včetně pojištění na sociální zabezpečení) na celkovém daňovém inkasu. Všechny dosud předložené návrhy se zaměřují především na změnu daně

z příjmu fyzických osob, komplexní reforma by ale měla především zahrnovat přesun daňové zátěže od přímých daní k daním nepřímým.

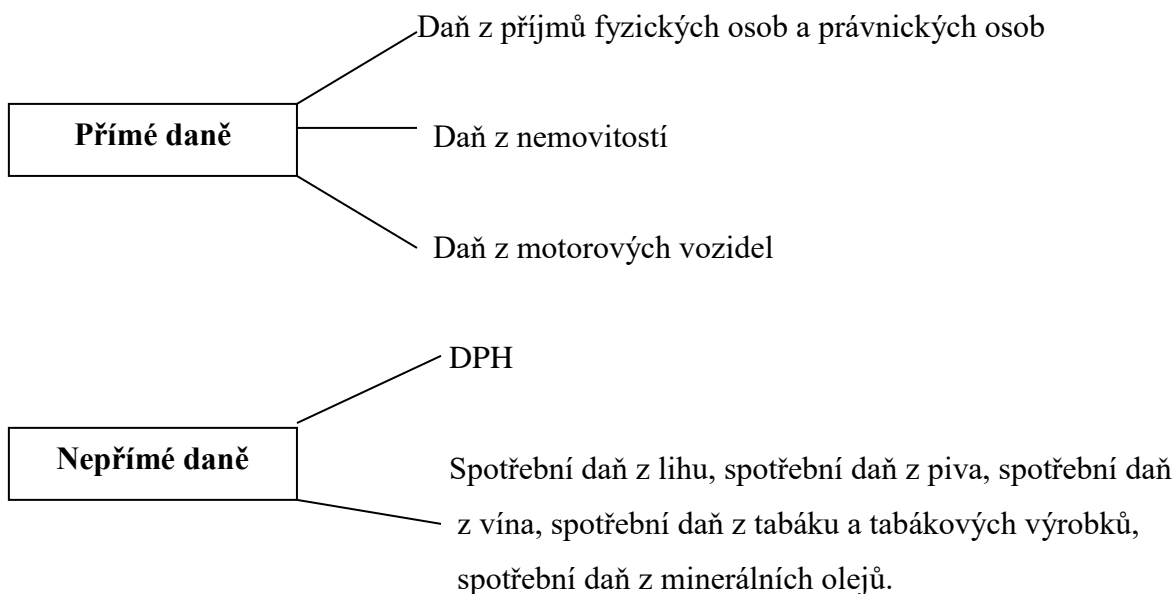
Současná daňová úprava je velmi složitá a komplikovaná. Vyznačuje se velkým množstvím odečitatelných položek a výjimek. Stejně tak jako u DPH, kde vzniká problém se zařazováním položek do jednotlivých sazeb. Rovněž správné a bezchybné vyplnění daňového přiznání je pro mnoho občanů nepřekonatelný problém. Mnoho poplatníků se také snaží placení relativně vysokých daní vyhnout. Daňové nedoplatky v ČR činí téměř 100 miliard Kč a dlouhodobě neklesají. To vše by mohlo změnit zavedení rovné daně.

2.2. Změny na Slovensku

Po rozpadu Československa 1. 1. 1993 nastává na Slovensku dlouhé období bez výraznějších změn v daňovém systému. Daňový systém je do značné míry podobný systému, který uplatňuje Česká republika. Významná změna přichází v roce 2004. Od 1. ledna roku 2004 nabývá platnosti nová daňová reforma, která zásadním způsobem mění dosavadní způsob zdaňování na Slovensku a má přinést zjednodušení daňové soustavy zejména díky jednotné sazbě daně z příjmů a jednopásmové sazbě DPH 19%.

Nový daňový systém platný od 1. 1. 2004 má za cíl odstranit nedostatky a deformace v daňovém právu. Cílem je zdaňovat všechny druhy příjmů a všechny výšky příjmů stejným způsobem a docílit maximální možné míry spravedlnosti. Daňový systém vychází ze všeobecných doporučení a zohledňuje podmínky slovenské společnosti. Ukazuje se jako nejvhodnější zdaňovat příjmy, majetek a spotřebu.

Příjmy veškerých subjektů (fyzické osoby, zahraniční osoby, právnické osoby a ostatní subjekty) se budou zdaňovat jednou lineární procentuální sazbou (rovná daň) ve výši 19%. Začínají se lišit obě pravidla pro stanovení základu daně u jednotlivých typů subjektů. Například u zaměstnance je základem daně jeho mzda snížená o odvody na pojištění a nezdanitelné minimum. U podnikatelů je základem daně upravený výsledek hospodaření. Příjmy ve všech možných formách se zdaňují jen jednou a to tehdy, když přechází od jejich tvorby k jejich použití. Výsledkem daňové reformy od 1. 1. 2004 je daňový systém, skládající se z 9 různých daní:

Slovenská daňová reforma byla pečlivě připravená a konečný výsledek velmi zjednodušil výpočet daní. Největší změny nastaly u daně z příjmu, ale ani ostatní daně nezůstaly nedotčené.

Zákon o daních z příjmů

Po mnoha změnách v zákoně o daních z příjmů vstoupil na Slovensku **od 1. 1. 2004** v platnost kompletně přepracovaný zákon. Nové znění se připravovalo zhruba od listopadu 2002, kdy si vláda ve svém prohlášení stanovila cíle změn v oblasti daní. Konečná verze po roce úsilí velmi zjednodušila uvedený zákon. Samotný výpočet základu daně a poté i daně se tak stalo dostupnější pro více podnikatelů. Nespravedlnost v uplatňování různých sazeb daní při rozdílné výši základu daně se tak odbourala stanovením rovné daně 19 %. Poplatníci daně se tak nyní nesnaží přesunout svoje příjmy do jiných skupin nebo jinak „optimalizovat“ svoji daňovou povinnost. Průměrná sazba daně tak nemá negativní dopad na osoby s nízkým příjmem, pouze minimální v středním rozpětí a pozitivní na osoby s nejvyššími příjmy.

Daň z přidané hodnoty

Ztráty ve státním rozpočtu, které měly vzniknout zavedením rovné daně z příjmů, musely být vyváženy příjmy z odváděných nepřímých daní. Před reformou byla základní sazba DPH na Slovensku ve výši 20 % a snížená ve výši 14 %. **Od 1. 1. 2004** byla ale zavedena jednotná sazba, a to **19 %** pro veškeré služby i zboží.

Spotřební daně

Reforma zasáhla také do zákona o spotřebních daních – z minerálních olejů, tabáku a tabákových výrobků a piva. Novela zvýšila sazby u uvedených výrobků. Díky zvýšení sazby spotřebních daní z tabákových výrobků došlo k harmonizaci slovenského zákona s příslušnými směrnicemi EU.

„Trojdaň“

K **1. 1. 2004** byla zrušena daň darovací a daň dědická. Daň z převodu nemovitostí pak o rok později. Tím se přestaly dary, dědictví i převod nemovitostí považovat za daňově uznatelné dávky.

Tabulka č. 1 Srovnání daňových příjmů do státního rozpočtu SR - v letech 2001 - 2004 je uvedeno v tabulce:

Daň	2001	2002	2003	2004
Daně z příjmů, zisků a kap. majetku	57.483	67.175	70.149	60.581
Daň z majetku	1.639	2.204	2.664	2.735
Domácí daně na zboží a služby	101.968	115.569	123.269	144.274
Daně z mezinárodního obchodu a transakcí	3.923	3.996	4.065	1.908
Celkem daňové příjmy	165.013	188.944	200.147	209.498

Poznámka: údaje jsou v mil. Sk

2.3. Rovná daň

Základní principy rovné daně

Spravedlnost - stejné příjmy jsou zdaňovány stejně a vyšší příjmy jsou zdaňovány více (mírná proporcionalita), zajistí rovnost šancí.

Neutrálnost - je jedno, jakou činnost poplatník vykonává, jaký má druh a výši příjmů, sazba daně je pořád stejná.

Jednoduchost - všechny příjmy jsou posuzovány stejně, uplatňuje se pouze minimum výjimek a pouze jedna odečitatelná položka, není třeba množství definic v daňových zákonech a předpisech. Snižují se náklady na výběr a správu daně.

Účinnost - obsahuje minimum výjimek, tím se zmenšuje prostor pro možnosti úniku a její obcházení. Jednoduše se vypočítává a vybírá.

Většina výjimek a odečitatelných položek by díky zavedení rovné daně mohla v ČR zmizet a nahradila by je pouze jediná (na Slovensku činí tzv. nezdanitelné minimum pro rok 2005 87 936 Sk). Zavedení jednotné odečitatelné položky pro všechny způsobí, že občané s nízkým příjmy neplatí buď daň žádnou, nebo jen velmi nízkou. Je tedy zřejmé, že při minimální mzdě 7 180,- Kč by poplatník v ČR neplatil žádnou daň, zatímco dnes platí 15 % z částky přesahující současnou odčitatelnou položku 3 170,- Kč (rok 2005), tedy 480,- Kč na dani z příjmu. Pro rok 2006 platí od 1. 1. 2006 novela ZDP, kdy při minimální mzdě 7180,- Kč se poplatníkovi vypočte 12% daň z příjmů, tedy 862,- Kč a od této daně si může od 1. 1. 2006 odečíst slevu na dani 600,- → zaplatí 262,- Kč.

Rovná daň je také prostředkem k vyššímu hospodářskému růstu. Rozvíjí se ekonomická aktivita občanů a ochota k podnikání. Rovná daň navíc podporuje příliv zahraničních investic, které využívají nízkého zdanění. Efekt rychlejšího hospodářského růstu a přílivu zahraničních investic již pociťuje právě Slovensko, které začíná přitahovat velké množství investorů.

3. Daň z přidané hodnoty (dále jen DPH)

3.1. DPH v ČR

Zákon č. 235/2004 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty, kterým je nahrazen zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, nabyl účinnosti k 1. květnu 2004 a je v zásadě v souladu s předpisy Evropské unie. Hlavním cílem tohoto zákona je provést změny, které mají odstranit některé dílčí odlišnosti uplatňování daně z přidané hodnoty oproti závazným směrnici, doporučením nebo obvyklé praxi v zemích Evropské unie a sladit tak legislativní úpravu platnou pro Českou republiku s předpisy EU. Jde zejména o soulad s Šestou směrnicí ES , 31977LO388 ze dne 17. května 1997.

DPH je nepřímá daň, je univerzální daní ze spotřeby. Základní myšlenkou fungování DPH je fakt, že se vybírá na každém stupni zpracování (spotřební daň jednorázově), ale ne z celého obrátu, ale pouze z toho obrátu, který byl na každém stupni zpracování přidán. Zdaňuje se tedy pouze **přidaná hodnota**.

To, co se obecně nazývá prodej, znamená v terminologii DPH **výstup**, daň z prodejů vybraná se nazývá **daň na výstupu**. Nákup znamená terminologii DPH **vstup**, daň z nákupů vybraná se nazývá **daň na vstupu**. (Čermáková, 2005).

Základní pojmy

Osoba povinná k dani (§ 5/1)² - fyzická nebo právnická osoba, která samostatně uskutečňuje ekonomické činnosti.

² Zákon č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

Ekonomická činnost (§5/2)² – soustavná činnost výrobců, obchodníků a osob poskytujících vykonávané a to zejména nezávislé činnosti lékařů, právníků, inženýrů, architektů, dentistů a účetních znalců, a to vykonávané za účelem získání příjmů. Za ekonomickou činnost se také považuje využití hmotného a nehmotného majetku za účelem získání příjmů (např. pronájmy), pokud je tento majetek využíván soustavně.

Osoba osvobozená od uplatňování daně (§ 6/1)² – osoba povinná k dani mající místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku **1 000 000 Kč** (pokud tento zákon nestanoví jinak).

Obrat (§ 6/2)² – výnosy za uskutečněná plnění s výjimkou plnění, která jsou osvobozena od daně bez nároku na odpočet daně. Do obratu se také zahrnují výnosy nebo příjmy z převodu a nájmu pozemků, staveb, bytů a nebytových prostor, které jsou osvobozeny od daně bez nároku na odpočet daně dle §§ 54 a 55 zákona o DPH a které nejsou příležitostnou nebo doplňkovou činností osoby povinné k dani.

Zdanitelné plnění (§ 13)² – v ČR takové plnění, které musí současně splňovat následující podmínky: a) plnění poskytuje osoba povinná k dani (kdo),

b) plnění je poskytováno za úplatu (jak),

c) místem plnění je tuzemsko (kde).

Sazby daně, výpočet daně³

1. **základní (19%)** – uplatňuje se u zboží a služeb,

2. **snížená (5%)** – uplatňuje se u zboží uvedeného v příloze č. 1 a u služeb uvedených v příloze č. 2 zákona o DPH.

Výpočet daně:

1. zdola (základ daně + DPH),

2. shora (cena celkem x koeficient).

Koeficient pro 19 % je **0,1597**, koeficient pro 5 % je **0,0476**. (Čermáková, 2005)

² Zákon č. 235/2004 Sb., o DPH.

³ Viz § 47 a 37 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

Výpočet daně „zdola“

Vypočítejte základní sazbu DPH, jestliže je základ daně 50 000,-Kč. Vypočítejte sníženou sazbu DPH, jestliže je základ daně 50 000,-Kč.

Řešení:

DPH (základní sazba): $50\,000 * 19\% = 9\,500,-$ Kč

DPH (snížená sazba): $50\,000 * 5\% = 2\,500,-$ Kč

Výpočet daně „shora“

Vypočítejte základní sazbu DPH, jestliže tržby celkem jsou 150 000,- Kč. Vypočítejte sníženou sazbu DPH, jestliže nákup v hotovosti je celkem 600,- Kč.

Řešení:

DPH (základní sazba): $150\,000 * 0,1597 = 23\,955,-$ Kč

DPH (snížená sazba): $600 * 0,0476 = 28,6,-$ Kč

Správa daně v tuzemsku

Plátcem se stává osoba povinná k dani⁴, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, jejíž obrat za 12 kalendářních měsíců přesáhne částku **1 000 000 Kč**, a to od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat.

Osobou identifikovanou k dani je právnická osoba⁵, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání, včetně veřejnoprávního subjektu, a neuskutečňuje ekonomické činnosti v tuzemsku, popř. osoba povinná k dani, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně (např. lékaři), pokud pořizují zboží z jiného členského státu a hodnota pořízeného zboží bez daně v běžném kalendářním roce převyší částku **326 000 Kč** (např. lékaři, sportovní kluby).

Identifikovaná osoba k dani je povinna podat přihlášku k přidělení daňového identifikačního čísla do 15 dnů ode dne, kdy hodnota pořízeného zboží překročila stanovenou částku. Zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí⁶. (Čermáková, 2005).

Tabulka č. 2 Zdaňovací období⁷:

Obrat (Kč)	Zdaňovací období
------------	------------------

⁴ Viz § 94 zákona č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

⁵ Viz § 96 zákona č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

⁶ Viz § 99 zákona č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

⁷ Viz § 101 zákona č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

> 10 000 000	Kalendářní měsíc
< 10 000 000	Kalendářní čtvrtletí
2 000 000 – 10 000 000	Plátce si zvolí sám, zda bude zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc nebo čtvrtletí

Plátce daně je povinný podat **daňové přiznání**⁸ do 25 dnů po skončení zdaňovacího období (s výjimkou daně vyměřené v souvislosti s dovozem zboží). Pokud plátce uskutečnil dodání zboží do jiného členského státu osobě registrované k dani v jiném členském státě, musí vyplnit **Souhrnné hlášení**.⁹ Souhrnné hlášení se podává za každé kalendářní čtvrtletí a to do 25 dnů po skončení kalendářního čtvrtletí současně s daňovým přiznáním. Finanční úřad vrátí plátcovi daně nadměrný odpočet daně (daň na výstupu < daň na vstupu) do 30 dnů ode dne vyměření nadměrného odpočtu (bez písemné žádosti).

Vracení nadměrného odpočtu¹⁰ - do 30 dnů od vyměření nadměrného odpočtu (bez písemné žádosti).

Podmínky pro **registraci k plátcovství**¹¹ osoby povinné k dani – obrat 1 000 000 Kč za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců . Osoba povinná k dani se pak stane plátcem daně od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat. Registrace může být také dobrovolná, nepovinná.

Povinná registrace ze zákona:

- **do 15. dne následujícího měsíce**, ve kterém byl překročen limit (§ 95/odst. 1)
z důvodů uvedených v § 94 zákona o DPH,

⁸ Viz § 102 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

⁹ Viz § 105 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

¹⁰ Viz. §§ 94, 95, 98, 106 zákona č. 234/2004 Sb., o DPH.

- pořízení zboží z jiného členského státu, a to dnem, kdy hodnota pořízeného zboží bez daně v běžném kalendářním roce převyší částku 326 000 Kč (§ 94/odst. 6),
- pořízení (koupě zboží) se spotřební daní v jakékoliv hodnotě (§94/odst. 7),
- poskytnutí služby osobou registrovanou k dani v jiném členském státě (odst. 8),
- poskytnutí služby včetně instalace osobou registrovanou v zahraničí (odst. 9).

O **zrušení registrace** (§ 106 zákona o DPH) může plátce požádat nejdříve po uplynutí jednoho roku od data účinnosti uvedeném na osvědčení o registraci, pokud jeho obrat nepřesáhl za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč. Zrušení registrace u osoby identifikované k dani upravuje § 107 zákona o DPH (hodnota pořízeného zboží v běžném roce nepřekročí částku 326 000 Kč).

Územní působnost¹²

1. **Tuzemsko** – území České republiky
2. **Území Evropského společenství** – území členských států EU s výjimkou stanovenou v § 3 zákona o DPH.
3. **Třetí země** - území mimo území Evropského společenství.

Předmět daně¹³ může být:

- a) dodání zboží nebo převod nemovitostí osobou povinnou k dani za úplatu, s místem plnění v tuzemsku,
- b) poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku,
- c) pořízení zboží z jiného členského státu EU za úplatu uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani, nebo právnickou osobou, která nebyla zřízena za účelem podnikání, pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou, která není osobou povinnou k dani,
- d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

¹² Viz § 3 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

¹³ Viz § 2 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

¹⁴ Viz §§ 51 – 71 zákona č. 235/2004 Sb., o DPH.

U Osvobození od daně¹⁴ rozlišujeme osvobození:

1. bez nároku na odpočet (§ 51). Jde o poštovní služby, rozhlasové a televizní vysílání, finanční činnost, pojišťovací činnost, výchovu a vzdělání, zdravotnické služby, atd.
2. s nárokem na odpočet (§ 63)- např. vývoz zboží, dodání zboží do jiného členského státu EU). Pokud jde o osvobozená zdanitelná plnění s nárokem na odpočet, musíme je započítat do obrátu dle dle § 6/2 zákona o DPH.

Odpočet daně¹⁵

Nárok na odpočet daně lze dle § 73 zákona o DPH uplatnit daňovým dokladem a to nejdříve v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém se uskutečnilo přijaté zdanitelné plnění nebo ve kterém byla přijata platba plátcem. Nárok na odpočet daně lze od 1. 5. 2004 uplatnit nejpozději do posledního zdaňovacího období kalendářního roku, ve kterém mohl být nárok na odpočet daně uplatněn. Po uplynutí této lhůty lze nárok na odpočet daně uplatnit pouze v dodatečném daňovém přiznání (max. 3 roky do konce zdaňovacího období, ve kterém mohl být nárok uplatněn - § 73/odst.11).

Přijatá zdanitelná plnění, u nichž nemá plátce nárok na odpočet daně (§75):

U těch, která použije k uskutečnění plnění osvobozených od daně bez nároku na odpočet, při pořízení osobního automobilu a u přijatých zdanitelných plnění používaných pro reprezentaci. (Čermáková, 2005)

Místem plnění¹⁶ může být:

1. tuzemsko (dodání a zasílání zboží, převod nemovitostí)
2. při poskytování služeb a dodání zboží příjemci, který je plátce,
3. při poskytování služeb a dodání zboží příjemci, který není plátce DPH, je to dodavatel (musí se současně registrovat ve státě EU),
4. mimo tuzemsko (při dovozu zboží) – místem plnění je území členského státu EU, kde zboží vstupuje do EU).

¹⁵ Viz §§ 72 - 79 zákona č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

¹⁶ Viz § 7 až 12 zákona č. 235/ 2004 Sb., o DPH.

Mimo DPH v rámci tuzemska je nutné od 1. 5. 2004 rozlišovat DPH v rámci EU (intrakomunitární plnění), a dále DPH při dovozu a vývozu.

3.2. Daň z přidané hodnoty na Slovensku

Platná právní úprava daně z přidané hodnoty je přizpůsobena předpisům Evropské unie. DPH je upraveno zákonem č. 222/ 2004 Z. z., o dani z přidané hodnoty (dále jen zákon o DPH_{SR}) a v současné době byla přijata novela zákona č. 651/2004 Z. z., která platí dodnes.

Daň z přidané hodnoty je svojí podstatou **všeobecnou nepřímou daní** spotřebního charakteru a jako taková je neoddělitelnou součástí ceny. Základní pojmy jsou vesměs shodné z ČR.

Předmětem daně je:

- dodání zboží za protihodnotu v tuzemsku uskutečněné zdanitelnou osobou,
- poskytování služby za protihodnotu v tuzemsku uskutečněné zdanitelnou osobou,
- pořízení zboží za protihodnotu v tuzemsku z jiného členského státu Evropského společenství,
- dovoz zboží do tuzemska.

Zdanitelná osoba = osoba povinná k dani

Osobou povinnou k dani je každá osoba, která vykonává nezávisle jakoukoliv ekonomickou činnost, bez ohledu na účel a nebo výsledky této činnosti. Ekonomickou činností se rozumí každá činnost, ze které se dosahuje příjem a která zahrnuje činnost výrobců, obchodníků a dodavatelů služeb, činnost vykonávanou jako svobodné povolání, duševní tvořivou činnost a sportovní činnost. Za podnikání se považuje také využívání hmotného majetku a nehmotného majetku za účelem dosahování příjmů z tohoto majetku. Jestliže je majetek v bezpodílovém spoluvlastnictví manželů, považuje se jeho využívání

za účelem dosahování příjmů za podnikání v stejném poměru u každého z manželů, pokud se manželé nedohodnou jinak. (zákon č. 651/2004 oDPH_{SR})

Daňová povinnost

1. Daňová povinnosti při dodání zboží a služby vzniká

dnem dodání zboží, kdy kupující nabyde právo nakládat se zbožím jako vlastník. Při převodu nemovitosti je dnem dodání den odevzdání nemovitosti do užívání. Pokud je to den dřívější než den zápisu vlastnického práva k nemovitosti do katastru nemovitosti. Při dodání stavby na základě smlouvy o dílo nebo jiné obdobné smlouvy je dnem dodání den odevzdání stavby.

Služba

Daňová povinnost vzniká dnem dodání služby. Jestliže je služba dodána zahraniční osobu z jiného členského státu a nebo z třetího státu, daňová povinnost vzniká dnem vyhotovení faktury. Jestliže není faktura vyhotovená do konce třetího měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v které byla služba dodána, daňová povinnost vzniká posledním dnem tohoto třetího měsíce.

Pokud je platba přijatá před dodáním zboží nebo služby (záloha), vzniká daňová povinnost ze zálohy dnem přijetí zálohy.

2. Daňová povinnost při pořízení zboží v tuzemsku z jiného členského státu vzniká 15. den kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, jestliže se pořízení zboží uskutečnilo, nebo dnem vyhotovení faktury, jestliže byla faktura vyhotovená pro přijetí zboží před 15. dnem.

3. Daňová povinnost při dovozu zboží vzniká:

- a) propuštěním zboží do celního režimu volný oběh,
- b) propuštěním zboží do celního režimu aktivní zušlechťovací styk,
- c) ukončením celního režimu dočasného použití,
- d) při zpětném dovážení zboží propuštěním do celního režimu volný oběh z celního režimu pasivní zušlechťovací styk,
- e) nezákonným dovozem zboží,
- f) odnětím zboží celnímu dohledu.

Daňová povinnost při zboží vzniká dnem přijetí celního vyhlášení na propuštění zboží do příslušného celního režimu nebo dnem, v kterém celní dluh vznikl jiným způsobem.

Základem daně při dodání zboží nebo služby je všechno, co tvoří protihodnotu, kterou dodavatel přijal, nebo má přijmout od příjemců plnění za dodání zboží nebo služby, sníženou o daň. Do základu daně se zahrnují také jiné daně, cla a poplatky, vztahující se k zboží nebo službě a související náklady (např. provize, náklady na balení a přepravu, náklady na pojištění).

Základem daně při dovozu zboží je hodnota určená pro celní účely podle celních předpisů. Pokud nejsou zahrnuty do hodnoty určené na celní účely, zahrnují se do základu daně při dovozu zboží také:

- daně, cla a jiné platby splatné v zahraničí a splatné při dovozu zboží kromě daně, která se má vyměřit.
- související náklady, jako například provize, náklady na balení, náklady na přepravu a náklady pojištění vzniknuté do prvního místa určení v tuzemsku.

Sazba daně je 19% ze základu daně.

Nárok na **odpočet daně** ze zboží nebo ze služby vzniká plátcí v den, kdy k tomuto zboží nebo službě vznikla daňová povinnost. Plátce může odečíst od daně, kterou je povinný platit, daň ze zboží a služeb, které použije na účely svého podnikání jako plátce.

Zdaňovací období je kalendářní **měsíc**, pokud zákon nestanoví jinak. V případě, že plátce dosáhl za předcházející kalendářní rok obrat nižší než 10 000 000 Sk \Rightarrow zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí. Plátce, který má zdaňovací období kalendářní čtvrtletí si může zvolit za zdaňovací období kalendářní měsíc a tuto skutečnost oznámí písemně daňovému úřadu. Změnu zdaňovacího období může plátce vykonat od prvního měsíce po uplynutí kalendářního čtvrtletí a takto zvolené období platí do konce kalendářního roku. (zákon č. 651/2004 o DPH_{SR}).

Daňové přiznání a splatnost daně

Plátce je povinný **do 25 dnů** po skončení zdaňovacího období podat daňové přiznání a v té samé lhůtě zaplatit vlastní daňovou povinnost = převýšení celkové výše daně za příslušné

zdaňovací období kromě daně při dovozu zboží nad celkovou výší odpočtů daně za příslušné zdaňovací období.

Registrace k plátcovství

Podmínky pro registraci osoby povinné k dani – obrat **1 500 000 Sk** za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců . O registraci pro daň vydá daňový úřad této osobě osvědčení a přidělí jí identifikační číslo pro daň bezodkladně, nejdéle do 7 dnů ode dne doručení žádosti o registraci. Dnem uvedeným v osvědčení se osoba povinná k dani stává plátcem daně. (Schultzová, 2004).

Registrace je povinná a nepovinná. **Povinná registrace ze zákona:**

- **do 20. dne následujícího měsíce**, ve kterém byl překročen limit z důvodů uvedených v § 4 zákona č. 651/2004 o DPH_{SR},
- pořízení zboží z jiného členského státu, a to dnem, kdy hodnota pořízeného zboží bez daně v běžném kalendářním roce převyší částku **420 000 Sk** (§ 7 zákona č. 651/2004 o DPH_{SR}),
- pořízení zboží se spotřební daní v jakékoliv hodnotě,
- poskytnutí služby osobou registrovanou k dani v jiném členském státě,
- poskytnutí služby včetně instalace osobou registrovanou v zahraničí.

Zrušení registrace

Plátce registrovaný podle § 4 zákona o DPH_{SR} může o zrušení registrace požádat nejdříve po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy se stal plátcem, jestliže jeho obrat nedosáhl za 12 předcházejících po sobě následujících kalendářních měsíců sumu 1 500 000 Sk. Plátce může požádat o zrušení , když mu skončí v tuzemsku činnost, která je předmětem daně. Zrušení registrace u osoby identifikované (registrované) k dani se řídí § 82 zákona o DPH_{SR} (hodnota pořízeného zboží v běžném roce nepřekročí částku 420 000 Sk).

Daňový úřad zruší registraci pro DPH_{SR} na základě žádosti plátce, jestliže zjistí že jsou platné podmínky pro zrušení registrace a nebo nejsou důvody pro registraci.

3.3. Resumé

DPH u obou zemí je velmi podobné. Slovenská republika se díky reformám stále více přibližuje legislativě České republiky a naopak.

Základní rozdíly u DPH v ČR oproti SR jsou:

1. Výše obrátu pro povinnou registraci k DPH,

ČR: 1 000 000,- Kč

SR: 1 500 000,- Sk

2. Povinná registrace k DPH u osob identifikovaných k dani, pokud hodnota pořízeného zboží v běžném roce překročí v:

ČR: 326 000,- Kč

SR: 420 000,- Sk

3. Sazba daně,

ČR: základní.....19%

snížená 5%

SR: 19%

4. Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí v ČR „trojdaň“

Úvodem je třeba poznamenat, že na Slovensku byly zrušeny od 1. 1. 2004 daň dědická a daň darovací. Daň z převodu nemovitostí byla na Slovensku zrušena od 1. 1. 2005. Tím se přestaly dary, dědictví i převod nemovitostí považovat za daňově uznatelné dávky.

Daň z převodu nemovitostí se na Slovensku vybírala, pokud vznikla daňová povinnost do konce roku 2004. Převody nemovitostí realizované po 31. 12. 2004 nejsou už daňově zdanitelné. Proto ve své práci uvedu pouze základní údaje platné pro ČR v roce 2005.

Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí jsou jednorázové majetkové daně. Základním právním předpisem pro tyto daně v ČR je zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí (dále jen zákon o trojdani). Konstruktivní prvky všech tří daní se do značné míry překrývají.

Poplatníci daně dědické a daně darovací jsou rozděleni do tří skupin podle stupně probuzeneckého vztahu mezi dědicem a zůstavitelem (nebo dárcem a nabyvatelem). Do první skupiny patří příbuzní v řadě přímé (děti, rodiče, vnoučata, prarodiče) a manžel nebo manželka. Do druhé skupiny příbuzní v řadě pobočné (teta, strýc, sestřenice, sourozenci.....), nebo také osoby žijící déle než 1 rok ve společné domácnosti a do třetí skupiny patří ostatní.

4.1. Daň z převodu nemovitostí

Převodem nemovitostí se rozumí **úplatný převod** nebo **přechod vlastnictví** k určité nemovitosti z jedné osoby na druhou včetně vypořádání podílového spoluvlastnictví. Předmětem daně je také bezúplatné zřízení věcného břemene při nabytí nemovitosti darováním.

Poplatník daně z převodu nemovitostí se určuje podle způsobu provedení převodu vlastnictví nemovitosti. Při úplatném převodu je poplatníkem dosavadní vlastník nemovitosti, který ji prodává. Nabyvatel je v tomto případě ručitelem. V případě nabytí nemovitosti vydržením nebo při výkonu rozhodnutí, vyvlastnění, konkursu nebo vyrovnání je poplatníkem daně nabyvatel nemovitosti.

Směna nemovitosti se považuje z hlediska daně z převodu nemovitostí za jeden převod. Základem daně je ocenění, které je vyšší. Oba účastníci této transakce jsou poplatníky daně z převodu nemovitostí a jsou povinni platit daň společně a nerozdílně.

Základem daně z převodu nemovitostí nejčastěji je:

- cena zjištěná podle zvláštního předpisu platná v den nabytí nemovitosti, a to i v případě, je-li cena sjednaná dohodou nižší než je cena zjištěná. Je-li cena sjednaná vyšší než cena zjištěná, je základem daně cena sjednaná,
- cena bezúplatně zřízeného věcného břemene nebo jiného plnění obdobnému věcnému břemenu,
- atd.

Sazba daně z převodu nemovitostí je **3 %** ze základu daně. (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

Daňové přiznání k dani z převodu nemovitostí se podává třetího měsíce po zapsání vkladu do katastru nemovitostí. Poplatník je zároveň povinen si daňovou povinnost sám vypočítat. Termín splatnosti daně je shodný s termínem podání daňového přiznání. (Čermáková, 2005).

4.2. Daň dědická

Dani dědické podléhá bezúplatné nabytí majetku na základě dědictví ze závěti nebo dědictví ze zákona. **Poplatníkem daně dědické** je každý jednotlivý dědic, který nabytí majetek na základě rozhodnutí příslušného orgánu v řízení o dědictví.

Pro stanovení **předmětu dědické daně** je důležité u poplatníka jeho občanství a trvalý pobyt zůstavitele v době jeho smrti. Byl-li zůstavitel občanem ČR a měl na území ČR trvalý pobyt, vztahuje se daň na celý jeho movitý majetek v tuzemsku i v cizině a na nemovitosti s výjimkou těch, které se nacházejí v cizině. (Čermáková, 2005).

Rozsah osvobození u daně dědické je závislý na vztahu mezi dědicem a zůstavitelem, tzn. podle stupně příbuznosti mezi nimi. Naprosté osvobození (bez povinnosti podat daňové přiznání) se uplatňuje v první probuzenecké skupině. Ve druhé a ve třetí příbuzenské skupině je výše osvobození dána § 19 zákona o trojdani. Osvobození od daně dědické má charakter částečného osvobození, tzn., že se daň vybere pouze z částky nad osvobozený limit. Výše uvedené osvobození nelze uplatnit pro druhou a třetí příbuzeneckou skupinu u nemovitostí.

Poplatník je povinen podat **daňové přiznání** místně příslušnému správci daně **do 30 dnů** ode dne, v němž nabylo právní moci rozhodnutí příslušného orgánu, kterým bylo skončeno dědické řízení. (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

Základem daně dědické je cena majetku nabytého jednotlivým dědicem mínus (prokázané dluhy, cena majetku osvobozeného, přiměřené náklady spojené s pohřbem, odměna a hotové výdaje notáře a cena jiných povinností).

4.3. Daň darovací

Předmětem daně darovací je bezúplatné nabytí majetku na základě právního úkonu (darovací smlouva), a to jinak než smrtí zůstavitele. U daně darovací rozlišujeme dva subjekty: **dárce** a **nabyvatel**. (Čermáková, 2005).

Pro určení daně darovací je důležité hledisko pohybu darovaného majetku vzhledem k hranicím ČR. Jedná-li se o dar v tuzemsku nebo do tuzemska, je **poplatníkem** ze zákona ten, kdo majetek bezúplatně získal, tj. **nabyvatel**. Fyzická osoba je poplatníkem daně darovací, jestliže má občanství ČR nebo jde-li o cizince s dlouhodobým nebo trvalým pobytem na našem území. Rozdílně se přistupuje k daru do ciziny, kdy je poplatníkem **dárce** v tuzemsku, protože nabyvatel majetku je pro tuzemskou správu daní obtížně dosažitelný.

Majetkem pro účely daně darovací jsou nemovitosti, movitý majetek a jiný majetkový prospěch. Režim a rozsah **osvobození** u daně darovací je do jisté míry obdobný jako u osvobození od daně dědické. Výjimkou je první skupina, která také podléhá (na rozdíl od daně dědické) zdanění. Při darování movitého majetku, peněžních prostředků a cenných papírů je u poplatníků v **1. skupině** osvobozen první **1 000 000,- Kč** z uvedených hodnot, u poplatníků ve **2. skupině** osvobozeno prvních **60 000,- Kč** z uvedených hodnot a u poplatníků ve **3. skupině** osvobozeno prvních **20 000,- Kč** z uvedených hodnot (§ 19 odst. 3 zákona o trojdani). Obdobně jako u daně dědické se žádné **osvobození nevztahuje na nemovitosti**.

Základem daně darovací je cena bezúplatně nabytého majetku bez osvobozené části předmětu daně snížená o prokázané dluhy, cenu jiných povinností, clo a daně placené při dovozu.

Sazby daně darovací jsou **progresivní** (jako u daně dědické) a jsou diferencované podle vzájemného probuzeneckého poměru nabyvatele a dárce. Oproti sazbám daně dědické jsou dvojnásobné. Poplatník je povinen podat **daňové přiznání** k dani darovací místně příslušnému správci daně do **30 dnů** ode dne, v němž došlo k bezúplatnému nabytí movitého majetku nebo jiného majetkového prospěchu nebo byl poskytnut movitý majetek nebo jiný majetkový prospěch do ciziny. (Čermáková, 2005).

5. Silniční daň

5.1. Silniční daň v ČR

Silniční daň je upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů a doplňků. Silniční daň je daň přímá, řadíme ji do tzv. majetkových daní. Jako cíl uplatňování silniční daně se uvádí vytvoření finančních zdrojů na údržbu, opravy, rekonstrukce a výstavbu silniční sítě¹⁷. (Čermáková, 2005).

Předmětem silniční daně jsou silniční a motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, u kterých jsou splněny současně následující podmínky:

1. vozidla jsou registrována a provozována v České republice,
2. vozidla jsou používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti ve smyslu zákona o daních z příjmů,
3. vozidla s celkovou hmotností nad 12 tun, určená k přepravě nákladů.

Poplatníkem silniční daně je zpravidla:

- právnická nebo fyzická osoba, která je provozovatelem vozidla,
- zaměstnavatel, který vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhrady za použití osobního automobilu.

Zákon o silniční dani umožňuje některá **osvobození**.

Základ daně je vyjádřen ve fyzických jednotkách, které se liší podle druhu vozidel.

Sazby daní jsou pevné a diferencované. Jsou dány absolutními částkami, které se odlišují dle druhu vozidel. Sazby jsou stanoveny v roční výši (viz § 6 zákona o silniční dani). V některých případech lze snížit sazbu daně, z ekologických důvodů se sazba také naopak zvyšuje. (Čermáková, 2005).

¹⁷ V současnosti jsou soustředovány ve státním fondu dopravní infrastruktury ČR.

Poplatník je povinen platit **zálohy** (§ 10 zákona o silniční dani) na daň zpětně, které jsou splatné do 15. dubna (za leden, únor a březen), do 15. července (za duben, květen a červen), 15. 10. (za červenec, srpen a září) a 15. 12. (za říjen a listopad). Silniční daň za prosinec hradí poplatník nejpozději k datu podání daňového přiznání, tedy do 31. ledna následujícího roku (§ 15 zákona o silniční dani). (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

Problematiku **slev na dani** řeší § 12 zákona o silniční dani. Možnost uplatnit slevu na dani ovlivňují ekologické důvody. Sleva je přiznávána procentuálně u kombinované dopravy podle počtu absolvovaných jízd. Slevu na dani lze uplatnit až při zúčtování daňové povinnosti, kdy je již znám počet těchto jízd. Nárok na slevu na dani prokazuje poplatník přepravními doklady.

Daňové přiznání podává poplatník nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období (§ 15 zákona o silniční dani). (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

5.2. Silniční daň na Slovensku

Silniční daň na Slovensku byla nahrazena **daní z motorových vozidel**.

Problematika daně z motorových vozidel je upravena v zákoně č. 582/2004 Z. z., o miestnich daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (dále jen zákon – v kapitole 5.2.).

Předmět daně

- a) motorové vozidlo a přípojné vozidlo, které je možné zařadit do kategorie vozidel M, N a O a
- b) používá se na podnikání a
- c) má přidělené v Slovenské republice evidenční číslo, osobní evidenční číslo nebo zvláště evidované číslo, nebo
- d) není evidované v Slovenské republice.

Poplatník je podle § 85 zákona, fyzická osoba, právnická osoba nebo její organizační složka zapsaná do obchodního rejstříku, která používá vozidlo na podnikání.

Základ daně

1. osobní automobil – zdvihový objem motoru v cm³,
2. užitkové vozidlo a autobus – celková hmotnost v tunách a počet náprav.

Celková hmotnost vozidla je součet pohotovostní a užitkové hmotnosti. U návěsných jezdících souprav se celková hmotnost jednotlivého vozidla rozumí numerický součet hmotností připadajících na jednotlivé nápravy. (Schultzová, 2004).

Vyšší územní celek může zavést na svém území všeobecně závazným nařízením daň z motorových vozidel. Zároveň může stanovit sazby daně, které nesmí být nižší než minimální sazby daně uvedené v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

Daňová povinnost vzniká dnem uvedení vozidla do používání, a to i tehdy, jde – li o vozidlo, které není evidované v SR, ale je v SR používané na podnikání. **Daňová povinnost zaniká** dnem ukončení používání vozidla pro podnikání (§ 89 zákona).

Poplatník je povinný podat **daňové přiznání** správci daně **do 15 dnů** ode dne vzniku daňové povinnosti nebo do 15 dnů ode dne změny skutečností rozhodujících pro určení daně. Poplatník je dále povinný uvést všechny údaje, daň si sám vypočítat a zaplatit. Kategorii vozidla poplatník uvádí z údajů, zapsaných v dokladech od vozidla.

Dojde-li v průběhu zdaňovacího období k zániku daňové povinnosti, k vzniku osvobození či ke změně evidence vozidla, nebo ke změně místa dočasného pobytu vozidla, které není evidované v SR ⇒ poplatník je povinen to oznámit správci daně do 15 dnů. (Schultzová, 2004).

Daň se platí:

1. dopředu bez vyměření **nejpozději do 31. ledna** zdaňovacího období, nebo

2. celková daň **je větší než 50 000 Sk** \Rightarrow **4 stejné splátky** a to do 31. ledna., 30. dubna, 31. července a 31. října, je -li
3. celková daň je **větší než 250 000 Sk** \Rightarrow **měsíční splátky ve výši 1/12 roční sazby** daně a to do posledního dne v příslušném kalendářním měsíci.

Pokud v průběhu zdaňovacího období vznikne daňová povinnost nebo zanikne osvobození, je daň splatná nejpozději ve lhůtě pro podání daňového přiznání (15 dnů ode dne vzniku daňové povinnosti), a to v částce, která odpovídá **poměrné části roční sazby** daně za stávající kalendářní dny zdaňovacího období. Pokud je suma daně více než 50 000 Sk, správce daně na základě žádosti poplatníka povoluje placení daně ve splátkách, pokud o to poplatník požádá ve lhůtě pro podání daňového přiznání. (§ 91 zákona).

Vrácení daně:

Zánik daňové povinnosti nebo vznik osvobození \Rightarrow správce daně vrátí, na základě **písemné žádosti**, poplatníkovi poměrnou část zaplacené daně připadající na stávající dny zdaňovacího období a to do 30 dnů ode dne doručení žádosti (§ 92 zákona)

Nárok na vrácení **zaniká**, nepožádá-li si poplatník o vrácení **do 3 let od konce kalendářního roku**, ve kterém byla daň **zaplacená** (§ 94 zákona). Daň se nevrací, pokud nepřevyšuje 100 Sk.

5.3. Resumé

Po prostudování zákonů o silniční dani v ČR a zákona o miestnych daniach... v SR jsem došla k názoru, že se silniční daň v mnohém liší. Na rozdíl od DPH, kde rozdíly nebyly až tak vysoké. Základní rozdíly shledávám v:

1. V ČR existuje speciální zákon týkající se silniční daně. Na Slovensku je silniční daň nazývána daní z motorových vozidel a je upravena v zákoně č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady spolu s jinými daněmi.
2. V ČR jde výnos ze silniční daně do Fondu dopravní infrastruktury ČR. V SR je daň z motorových vozidel fakultativní daní, kterou si mohou zavést jednotlivé vyšší územní celky všeobecně závazným nařízením pro svoje území. Mohou si určit i

sazbu daně. Výnos daně z motorových vozidel je příjmem vyššího územního celku, který daň zavedl.

3. Placení daně v ČR se provádí formou čtyřech záloh za kalendářní rok, které jsou splatné do 15. dubna, 15. července, 15. října a 15. prosince. V SR je princip placení daně následující:
 - a) dopředu bez vyměření **nejpozději do 31. ledna** zdaňovacího období, nebo
 - b) celková daň **je větší než 50 000 Sk** \Rightarrow **4 stejné splátky** a to do 31. ledna, 30. dubna, 31. července a 31. října, nebo
 - c) celková daň **je větší než 250 000 Sk** \Rightarrow **měsíční splátky ve výši 1/12 roční sazby** daně a to do posledního dne v příslušném kalendářním měsíci.

4. Daňové přiznání v ČR se podává do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. Zatímco poplatníci v SR jsou povinni podat daňové přiznání do 15. dne ode dne vzniku daňové povinnosti.

6. Daň z nemovitostí

6.1. Daň z nemovitostí v ČR

Daň z nemovitostí je nejfrekventovanější majetkovou daní. Daňová povinnost se váže k vlastnictví nemovitého majetku. Zdanění podléhají výlučně pozemky a stavby nacházející se na území České republiky. Daň z nemovitostí je upravena zákonem č. 339/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v platném znění.

Daň z nemovitostí se skládá ze dvou daní: **daně ze staveb** a **daně z pozemků**. Každá daň se stanovuje odděleně a jejich součet tvoří konečnou výši daně z nemovitostí, která se uvádí v jediném daňovém přiznání. Celý výnos daně z nemovitostí je příjmem obcí, kde se nemovitost nachází. (Čermáková, 2005)

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. **Daňové přiznání** je poplatník povinen podat příslušnému správci daně do **31. ledna zdaňovacího období**. Daňové přiznání se však nepodává, pokud jej poplatník již podal v některém z předchozích zdaňovacích období. Dojde-li ke změně ostatních údajů uvedených v daňovém přiznání, je poplatník povinen tyto změny oznámit správci dani do 30 dnů ode dne, kdy nastaly.

Daň z nemovitostí se vyměřuje podle stavu k 1. lednu roku, na který je daň vyměřována. **Základ daně z pozemků** se zaokrouhluje na celé Kč nahoru, **základ daně ze staveb** na celé m² nahoru. Nepřesáhne-li daň z nemovitostí částku 1 000 Kč, je splatná najednou, a to nejpozději do 31. května běžného zdaňovacího období. (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

6.1.1. Daň z pozemků

Předmětem daně z pozemků jsou pozemky na území ČR vedené v katastru nemovitostí.

Poplatníkem daně z pozemků je většinou **vlastník** pozemku. Ve specifických případech se může stát poplatníkem daně z pozemků i nájemce, případně uživatel pozemku.

Základem daně je **cena půdy** (u orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů). Základem daně u hospodářských lesů a rybníků je buď cena zjištěná podle platných cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období nebo součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. U ostatních pozemků je základem daně skutečná výměra pozemku v m².

Sazby daně jsou buď udány v % nebo v Kč (viz § 6 zákona o dani z nemovitostí). U stavebních pozemků se sazba daně ještě násobí koeficientem podle rozhodného počtu obyvatelstva dle § 6 odst. 4 písm. a zákona o dani z nemovitostí, který může být zvýšen max. o jednu kategorii, popř. snížen o jednu až tři kategorie. (Čermáková, 2005).

6.1.2. Daň ze staveb

Předmětem daně ze staveb jsou stavby na území ČR, na které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí, popř. kolaudačnímu rozhodnutí podléhají, užívané nebo dokončené byty, nebytové prostory, které jsou evidované v katastru nemovitostí. (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

Stejně jako u daně z pozemků, bývá nejčastěji **poplatníkem daně ze staveb** vlastník, může jím být také nájemce, či uživatel. Důvody k **osvobození od daně ze staveb** jsou uvedeny v § 9 zákona o dani z nemovitostí a vážou se na různé podmínky nebo jsou poskytnuty pouze některým subjektům. U daně ze staveb se někdy používá časově omezené osvobození od daně. (Čermáková, 2005).

Základem daně ze staveb je zjištěná výměra půdorysu nadzemní části stavby v m² = **zastavěná plocha**. Stejně jako u daně z pozemků vycházíme ze stavu k 1. lednu zdaňovacího období. U **bytů** a **samostatných nebytových prostor** evidovaných v katastru nemovitostí je základem daně tzv. **upravená podlahová plocha**, která se určí jako součin výměry podlahové plochy dané jednotky a koeficientu **1,2**, který vyjadřuje podíl vlastníka na společných částech budovy (např. schodiště).

Základní **sazby daně u staveb** jsou uvedeny v § 11 odst. 1 zákona o dani z nemovitostí. Základní sazby daně se zvyšují o 0,75 Kč za každé další nadzemní podlaží, které přesahuje dvě třetiny zastavěné plochy (netýká se staveb pro podnikatelskou činnost, kde nerozhoduje poměr k zastavěné ploše). U obytných domů, jejich příslušenství a u bytů je třeba dále násobit **korekčními koeficienty** podle velikosti obce (platí stejná pravidla jako u stavebních pozemků).

6.2. Daň z nemovitostí na Slovensku

Problematika daně z nemovitostí je upravena v zákoně č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (dále jen zákon – v kapitole 6.2.).

V podmínkách Slovenské republiky daň z nemovitostí **zahrnuje:**

- daň z pozemků,
- daň se staveb,
- daň z bytů a nebytových prostor v obytném domě.

Vznik a zánik daňové povinnosti

Daňová povinnost **vzniká** podle §18 zákona , **1. ledna** zdaňovacího období následujícího po zdaňovacím období, v kterém se plátce stal vlastníkem, správcem, nájemcem nebo uživatelem nemovitosti, která je předmětem daně, a zaniká 31. prosince zdaňovacího období, v kterém pláci zanikne majetkový vztah nemovitosti.

Osoba, která má daňovou povinnost, je povinná podat **daňové přiznání** příslušnému správci daně (tj. obci) **do stejného data, jako je v ČR.**

Vyměření daně musí být provedeno do 15. května běžného zdaňovacího období, pokud zákon nestanoví jinak (§20). Vyměřená daň z nemovitostí je splatná do 31. května běžného zdaňovacího období.

6.2.1. Daň z pozemků

Poplatník může být vlastník pozemku, nájemce (jestliže je splněna alespoň jedna z podmínek¹⁸), fyzická nebo právnická osoba, které obhospodařuje náhradní pozemky vyčleněné z polního fondu.

Předmět daně a základ daně jsou shodně vymezené jak pro SR, tak i pro ČR.

Roční **sazba daně** z pozemků je podle § 8 zákona, **0,25 % ze základu daně**. Roční sazbu **může** správce daně (tj. obec) všeobecně závazným nařízením podle místních podmínek v obce nebo její části **snížit nebo zvýšit s účinností od 1. ledna** příslušného zdaňovacího období. Takto určená roční sazba daně z pozemků **nesmí přesáhnout 20-ti násobek nejnižší** roční sazby daně. Obce mohou určit sazby daně různě pro jednotlivé druhy pozemků nebo pro jednotlivá katastrální území. (Schultzová, 2004).

Správce daně (tj. obec) může **snížit** daně z pozemků nebo **osvobodit** od daně z pozemků pozemky, které jsou přesně specifikované v zákoně (§17 zákona).

6.2.2. Daň ze staveb

Poplatníkem může být vlastník stavby, nebo **správce stavby** ve vlastnictví státu, obce nebo vyššího územního celku. U staveb spravovaných Slovenským pozemkovým fondem, které jsou v nájmu, je poplatníkem nájemce. **Předmět daně a základ daně** je shodně vymezený jak v ČR, tak i v SR

Kompetence obcí platí stejně jako u daně z pozemků s tím rozdílem, že určená sazba daně pro jednotlivé druhy staveb **nesmí přesáhnout 40 -ti násobek** nejnižší roční sazby. Obce mohou také u vícepodlažních staveb všeobecně závazným nařízením podle místních

¹⁸ Nájemný vztah k pozemku trvá nebo má trvat min. 5 let a nájemce je zapsaný v katastru, má v nájmu pozemky spravované Slovenským pozemkovým fondem, má v nájmu náhradní pozemky poplatníka uvedeného v bodě 1.

podmínek v obci nebo v její části určit příplatek za podlaží v sumě nejvíce 10 Sk za každé další podlaží kromě prvního nadzemního podlaží.

Pokud stavby slouží pro vícero účelů, na které jsou určeny různé sazby daně a příplatek za podlaží, daň se vypočítá jakou součet poměrných částí daně. Poměrná část daně se vypočítá jako součin zastavěné plochy stavby, poměrné části základu daně a sazby daně na příslušný účel využití stavby. Poměrná část základu daně se zjistí jako poměr podlahové plochy části stavby využívané na jednotlivý účel využití k celkové podlahové ploše stavby. (Schultzová, 2004).

6.3. Resumé

Při porovnání daně z nemovitostí v ČR i SR jsem zjistila, že se obě daně neliší v základních teoretických pojmech. I přes toto zjištění jsem některé rozdíly našla:

1. V ČR je daň z nemovitostí upravena speciálním zákonem a je tvořena 2 daněmi: daň z pozemků a daň ze staveb. V SR je daň z nemovitostí součástí zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku a je tvořena třemi daněmi: daň z pozemků, daň ze staveb a daň z bytů, která je v ČR součástí daně ze staveb.

2. Sazbě daně z pozemků.

V ČR je buď v Kč nebo v % + existují koeficienty.

V SR je sazba daně z pozemků jednotná 0,25%.

3. Třetí základní odlišnost je v placení daně.

ČR: Nepřesáhne-li daň z nemovitostí částku 1 000 Kč, je splatná najednou, a to nejpozději do 31. května běžného zdaňovacího období. V ostatních případech je možné placení daně ve čtyřech stejných splátkách, a to nejpozději do 31. května, do 30. června, do 30. září a do 30. listopadu běžného zdaňovacího období¹⁹.

SR: Vyměřená daň z nemovitostí je splatná do 31. května běžného zdaňovacího období.

¹⁹ Viz § 15 zákona o dani z nemovitostí.

7. Daň z příjmů

7.1. Daň z příjmů v ČR

Daň z příjmů patří do přímých daní důchodového typu. V současnosti je druhým nejvýnosnější příjmem veřejných rozpočtů.

Daně z příjmů jsou upraveny zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP), který současně řeší zdaňování příjmů fyzických i právnických osob. Společně je řešena otázka výdajů, resp. nákladů zahrnovaných do základu daně včetně daňových odpisů, uplatňování ztráty, popř. jiných odčitatelných položek, možnosti uplatňování slev a výpočet záloh.

Poznámka: Veškeré uvedené čísla paragrafů a odstavců se týkají zákona o dani z příjmů.

7.1.1. Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob (DzPFO) je univerzální daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy. Je to progresivní daň, která zajišťuje redistribuci důchodů od bohatších občanů k sociálně slabším občanům.

ZDP rozlišuje dva typy daňových **poplatníků DzPFO**:²⁰

- 1. poplatník s neomezenou daňovou povinností (rezident)**, tj. poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Jde o fyzickou osobu, která má na území ČR bydliště, nebo se zde obvykle zdržuje, tj. pobývá zde aspoň 183 dnů v kalendářním roce, včetně části dnů a dnů příjezdu a odjezdu,
- 2. poplatník s omezenou daňovou povinností (nonrezident, nerezident)** tj. poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů

²⁰ Viz § 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

na území ČR. U fyzických osob jde o osoby, které v ČR nemají trvalé bydliště a obvykle se zde nezdržují.

Předmětem daně²¹ jsou nejen **příjmy peněžní**, ale také **naturální příjmy** (oceňované zpravidla podle zákona o oceňování) a **příjmy získané směnou**.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok.

Základ DzPFO se skládá z pěti dílčích daňových základů, které odpovídají hlavním druhům zdanitelných příjmů. Od roku 1998 ZDP stanoví, že se do základu daně nezahrnují příjmy, ze kterých je daň vybírána ze **samostatného základu daně**. **Zvláštní sazba daně pro samostatné základy** daně je různá podle druhu příjmů (většinou 10 %, 15 % nebo 20 %). Srážku daně provádí subjekt – plátce daně, který příjem vyplácí. Do základu daně se nezahrnují **příjmy osvobozené**²² od DzPFO. Mezi nejdůležitější osvobozené příjmy patří: některé příjmy z prodeje majetku, náhrady škody, pojistná plnění, transfery, sociální příjmy, některé výhry, příjmy související se státní politikou bydlení atd... Objemově největší osvobozené příjmy jsou příjmy sociální. (např. penze, které jsou v roce 2005 osvobozeny do částky 162 000 Kč ročně). Jako kritérium pro osvobození je mnohdy důležitý **časový test**, tj., posuzuje se interval mezi nákupem a prodejem.

Tabulka č. 3 Příjmy zahrnované do základu daně (ZD) poplatníka

Veškeré příjmy poplatníka
- Příjmy, které nejsou předmětem daně (§3 odst. 4)
= Příjmy podléhající dani z příjmů fyzických osob
- Příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob (§ 4)
- Příjmy tvořící samostatné základy daně
= Příjmy zdaňované v základu daně z příjmů fyzických osob

Tabulka č. 4 Výpočet základu daně z příjmů FO

1.	Dílčí základ daně podle § 6 (Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky)
2.	Dílčí základ daně podle § 7 (Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti)
3.	Dílčí základ daně podle § 8 (Příjmy z kapitálového majetku)

²¹ Viz § 3 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

²² Viz § 4 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

4.	Dílčí základ daně podle § 9 (Příjmy z pronájmu)
5.	Dílčí základ daně podle § 10 (Ostatní příjmy)
	= Základ daně

Tabulka č. 5 Úprava základu daně a výpočet daně z příjmů FO

Základ daně
- Standardní odpočty ze základu daně (§ 15)
- Položky odčitatelné od základu daně - § 34 (ztráta, náklady na výzkum a vývoj, část výdajů na výuku žáků v učilištích)
- Dary (§ 15)
- Úroky z úvěru ze stavebního spoření, z hypotečního úvěru (§ 15)
- Penzijní připojištění (§ 15)
- Soukromé životní pojištění (§ 15)
- Členské příspěvky člena odborové organizace (§ 15)
= Snížený základ daně
Daň podle § 16
Slevy na dani (§§ 35 až 35 d) - daňové zvýhodnění na vyživované dítě, zaměstnávání postižených občanů
= Daňová povinnost poplatníka

Ztrátu lze vykázat pouze u §§ 7 a 9 ZDP. O ztrátu lze snížit úhrn dílčích základů daně. Pokud nelze ztrátu uplatnit v daném zdaňovacím období, lze ji v následujících 5 zdaňovacích obdobích odečíst od základu daně (§ 34 ZDP).

Nezdanitelná část základu daně

§ 15 ZDP v sobě zahrnuje standardní odpočty (na poplatníka, na manžela nebo manželku nemající vlastní příjem přesahující za zdaňovací období určitou částku, na částečnou invaliditu, na úplnou invaliditu, odpočet v případě držitele průkazu ZTP/P a na studenta), ale i možnosti odpočtu darů, odpočtu úroků z úvěru ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru, z penzijního připojištění a soukromého životního pojištění. Pro možnost uplatnění těchto odpočtů však musí být splněny podmínky stanovené ZDP.

Standardní odpočet na poplatníka se uplatňuje v plné výši, ostatní standardní odpočty pouze ve výši jedné dvanáctiny za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly podmínky pro uplatnění splněny. K nejznámějším odčitatelným položkám patří odečet ztráty, nově od roku 2005 také odpočet neinvestičních výdajů na výzkum a vývoj. Nově od

roku 2005 lze uplatnit jako odčitatelnou položku od základu daně výdaje (náklady) na výzkum a vývoj. (Čermáková, 2005).

Daň z příjmů fyzických osob se vypočítá dle § 16 na základě sazby daně. Sazba daně je klouzavě progresivní a je v současné době rozdělena do čtyř daňových pásem.

Tabulka č. 6 Sazby DzPFO (r. 2005)

Ze základu daně		Daň	
od Kč	do Kč		ze základu přesahujícího
0	109 200	15%	
109 200	218 400	16 380 Kč + 20%	109 200 Kč
218 400	331 200	38 220 Kč + 25%	218 400 Kč
331 200	a více	66 420 Kč + 32%	331 200 Kč

Poznámka: Pro rok 2006 platí nové sazby daně. Viz následující tabulka:

Tabulka č. 7 Sazby DzPFO (r. 2006)

Ze základu daně		Daň	
od Kč	do Kč		ze základu přesahujícího
0	121 200	12%	
121 200	218 400	14 544Kč + 19%	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25%	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32%	331 200 Kč

Poznámka: Pro rok 2006 se tedy první daňové pásmo prodlužuje na 121 200Kč na úkor druhého daňového pásma, které se díky tomu zkracuje. Třetí a čtvrté daňové pásmo zůstává beze změny. Sazba daně se snižuje jen u prvních dvou daňových pásem, a to z 15% na 12% a z 20% na 19%.

DzPFO je daň progresivní. To znamená, že vyšší daně platí poplatníci s vyššími příjmy.

Od roku 2005 se ruší nezdanitelná částka na dítě a je nahrazena **daňovým zvýhodněním na dítě** (§ 35c ZDP). Daňové zvýhodnění na dítě je vlastně slevou na dani ve výši 6 000 Kč na každé vyživované dítě (12 000 Kč, pokud je dítě držitelem průkazu ZTP/P). od jiných slev se daňové zvýhodnění liší:

- týká se nejen podnikatelských subjektů, ale také zaměstnanců,
- pokud nemá poplatník dostatečnou daňovou povinnost, o daňové zvýhodnění nepříjde (daňová povinnost < sleva na dani = daňový bonus).

Zálohy na daň z příjmů řeší § 38 a) ZDP.

Tabulka č. 8 Výpočet záloh na DzPFO

Daňová povinnost	Výše zálohy
Do 30 000 Kč	Zálohy se neplatí
Nad 30 000 až 150 000 Kč	Pololetní zálohy ve výši 40 % poslední známé daňové povinnosti splatné: do 15. dne šestého měsíce zdaňovacího období do 15. dne dvanáctého měsíce zdaňovacího období
Nad 150 000 Kč	Čtvrtletní zálohy ve výši ¼ poslední známé daňové povinnosti. Zálohy je splatné: do 15. dne třetího měsíce do 15. dne šestého měsíce do 15. dne devátého měsíce do 15. dne dvanáctého měsíce

V případě, že součástí základu daně je i dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6 ZDP), a tento dílčí základ daně je větší než 50 % z celkového základu daně, poplatník zálohy neplatí. V případě, že dílčí základ daně dle § 6 ZDP je menší než 15 %, platí se zálohy v plné výši, v případě dílčího základu daně dle § 6 ZDP v rozmezí nad 15 do 50 % se platí zálohy v poloviční výši. Zálohy se zaokrouhlují na 100 Kč nahoru.(Čermáková, 2005).

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6)

Příjmy ze závislé činnosti se v současnosti týkají největšího počtu poplatníků (zaměstnanců). Základním rysem závislé činnosti je fakt, že je vykonávána podle pokynů zaměstnavatele. Funkčními požitky rozumíme odměny za výkon funkce, a to od poslanců, členů vlád apod.

Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla (min. 1 000 Kč).

Za příjmy ze závislé činnosti nepovažujeme: např. náhrady cestovních výdajů, hodnotu osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, desinfekčních a čistících prostředků.

Od daně ze závislé činnosti jsou nejčastěji osvobozeny částky: např. na doškolování zaměstnanců, hodnota stravování a hodnota nealkoholických nápojů, částky poskytované do fondů ze zisku, odstupné, příspěvek na penzijní připojištění max. do výše 5% vyměřovacího základů.

Největší část příjmů podle § 6 ZDP dosahuje zaměstnanec u svého hlavního zaměstnavatele, u kterého podepsal „**Prohlášení**“. „Prohlášení lze podepsat pouze u jednoho zaměstnavatele. Podepsání tohoto „Prohlášení“ je podmínkou pro možnost uplatnění standardních odpočtů dle § 15 ZDP.

Zaměstnavatel srazí zaměstnanci z hrubé mzdy sociální (8 %) a zdravotní (4,5 %) pojištění a po uplatnění standardních odpočtů (u hlavního zaměstnavatele), popř. ostatních nezdanitelných částek, srazí zaměstnanci zálohu na daň ze mzdy dle § 38 h ZDP.

V případě dalšího zaměstnavatele musí činit záloha na daň ze mzdy minimálně 20 % ze zdanitelné mzdy (§ 38h/odst. 3). V případě, že zdanitelná mzda je do 5 000 Kč, jde o samostatný základ daně a dochází ke zdanění srážkou ve výši 15 % a je konečné.

Po skončení zdaňovacího období musí být rozhodnuto o vyrovnání daňové povinnosti za celé zdaňovací období. Zúčtování daňových záloh obvykle provádí poslední zaměstnavatel (poplatník ho musí požádat do 15. února po uplynutí zdaňovacího období). Ve zdaňovacím období. Při zúčtování záloh může poplatník uplatnit i ty odpočty, které sice mohl uplatnit již při výpočtu záloh na daň, ale neuplatnil je.

Pokud zaměstnanec nepožádá svého zaměstnavatele o zúčtování záloh, je povinen podat do 31. března následujícího kalendářního roku daňové přiznání k dani z příjmů. V něm uvede všechny údaje o příjmech ze závislé činnosti, sraženém pojistném a zálohách na daň z příjmů. Na všechny tyto údaje je povinen zaměstnavatel vystavit „Potvrzení o zdanitelných příjmech“ na základě žádosti zaměstnance. (Čermáková, 2005)

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 ZDP)

Do příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti patří:

- **příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství** – tj. příjmy samostatně hospodařících rolníků,
- **příjmy ze živnosti**, tj. příjmy fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona,
- **příjmy z jiného podnikání**, tj. z podnikání podle zvláštního zákona např. daňoví poradci, lékaři, advokáti....

Za příjem z podnikání se považuje i podíl na zisku společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti. (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

Poplatník, který má příjmy dle § 7 ZDP, je může snížit o výdaje na jejich dosažení, udržení a zajištění. Může se sám rozhodnout, zda uplatní výdaje skutečné, popř. paušální výdaje dle § 7 odst. 9²³:

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- b) 60% z příjmů ze řemeslných živností (např. kováři, opraváři, hodináři, zedníci, kadeřníci, pokrývači),
- c) 50 % z příjmů ze živnosti jiných než řemeslných (např. průvodci, maséři),
- d) 40% z příjmů z jiného podnikání a z činností podle zvláštních prepisů, (např. lékaři, advokáti, daňoví poradci, znalci), z příjmů z užití nebo poskytnutí práv (např. autorské honoráře), z příjmů z výkonu nezávislého povolání (např. výkonní umělci).

Jestliže uplatní poplatník výdaje paušálem, může navíc ještě započíst do výdajů skutečně zaplacenou částku na pojistné sociálního pojištění, a to jak na sebe, tak i za své zaměstnance. Způsob stanovení výdajů, tj. paušální nebo prokázané, se vztahuje vždy na veškeré příjmy v daném dílčím daňovém základu. To znamená, že nelze například uplatňovat výdaje paušálem z autorských práv a ze živnosti uplatňovat skutečné výdaje. (Čermáková, 2005).

²³ Bylo schváleno novelou ZDP k 1. 1. 2006 s retroaktivní působností pro r. 2005.

Minimální základ daně (§ 7c ZDP)

Má-li poplatník příjmy z podnikání dle § 7 odst. 1, potom platí, že jeho základ daně podle § 5 ZDP musí být roven alespoň **minimálnímu základu daně**. Minimální základ daně se nesnižuje o položky odčitatelné od základu daně uvedené v § 34 (ztráta, výdaje na výzkum a vývoj, výdaje na výchovu učňů). V roce 2004 činil minimální základ daně 101 000 Kč, v roce 2005 107 300 Kč a v roce 2006 činí 112 900 Kč. Tato částka platí pro celé zdaňovací období. Pro část zdaňovacího období bude tedy pouze ve výši 1/12 za každý měsíc.

Společné zdanění manželů (§ 13a ZDP)

Od roku 2005 lze u manželů, kteří vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi ve společné domácnosti, uplatnit výpočet daně ze společného základu daně. Tento způsob zdanění je výhodný hlavně pro ty manžele, kteří se liší ve výši zdanění z titulu progresivní daně z příjmů fyzických osob.

Pokud se manželé rozhodnou pro společný základ daně, bude muset každý samostatně podat daňové přiznání, ve stejném termínu, ve kterém uvede každý svou polovinu společného základu daně a nezdanitelných částek.

Společné zdanění však nemohou využít manželé, u kterých:

- alespoň jeden z nich má povinnost minimálního základu daně,
- alespoň jeden z nich je spolupracující osobou nebo rozděluje příjmy na spolupracující osobu,
- alespoň jeden z manželů rozděluje na několik částí příjmy dosažené za více zdaňovacích období.

Vedle společného zdanění manželů lze ještě příjmy dosažené při podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti provozované za **spolupráce druhého z manželů** a skutečné výdaje s podnikáním související rozdělit tak, aby podíl připadající na spolupracujícího manžela (manželku) nečinil **více jako 50 %** a nesmí za celé zdaňovací období být vyšší než 540 000 Kč. Pokud jde o spolupráci ostatních osob, které s poplatníkem žijí ve společné domácnosti, může být jejich podíl na společných příjmech a výdajích **maximálně 30 %**. (nejvýše 180 000 Kč za zdaňovací období). (Čermáková, 2005).

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)

V rámci ZDP podle § 8 se zdaňují zejména: úroky z vkladů na běžných účtech, které jsou určeny k podnikání, přijaté úroky z poskytnutých úvěrů a půjček, příjmy z převodu předkupního práva na cenné papíry. V rámci těchto příjmů nelze uplatnit výdaje.

Příjmy z pronájmu

Příjmy z pronájmu nemovitostí, bytu nebo jejich částí nebytových prostor a také z pronájmu movitých věcí upravuje § 9 ZDP. Základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů. Poplatník může také uplatnit výdaje paušálem, a to ve výši **30%** z příjmů²⁴.

Ostatní příjmy²⁵

Patří sem všechny zdanitelné příjmy, které nepatří do předchozích dílčích základů daně. Tyto příjmy lze snížit o prokázané výdaje, nelze však uplatnit výdaje paušálem (s výjimkou příležitostných příjmů ze zemědělské výroby). Výdaje lze vždy uplatnit pouze do výše jednoho druhu příjmů.

Od zdanění jsou **osvobozeny** příjmy z příležitostných činností, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období **20 000,- Kč**.

Daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob musí poplatník podat do 31. března následujícího zdaňovacího období. Existují výjimky, kdy je možné lhůtu pro podání prodloužit do 30. 6. - zpracovává – li daňové přiznání daňový poradce nebo má-li poplatník zákonnou povinnost ověření účetní závěrky auditorem.

²⁴ Novelou ZDP od 1. 1. 2006 došlo ke změně paušálu s retroaktivní účinností.

²⁵ Viz § 10 ZDP.

7.1.2. Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob (DzPPO) je univerzální důchodová daň, které podléhají všechny právnické osoby v ČR.

Poplatníci DzPPO:

1. Poplatníci s neomezenou daňovou povinností – právnické osoby, které mají na území ČR své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen (dále jen „sídlo“).
2. Poplatníci s omezenou daňovou povinností – právnické osoby, které nemají na území ČR své sídlo. (Rylová, Tunkrová, Šulc, Krůček, 2005).

Poplatníky DzPPO je možné rozdělit také na podnikatelské a nepodnikatelské subjekty.

Podnikatelským subjektem je právnická osoba, která byla založena za účelem podnikání.

Nepodnikatelské subjekty nebyly založeny nebo zřízeny za účelem dosažení zisku.

Zdaňovacím obdobím může být **kalendářní rok**, popř. i **hospodářský rok**.

Podnikatelské subjekty, které jsou právnickými osobami, jsou účetními jednotkami.

Základ daně se odvozuje z výsledku hospodaření před zdaněním (účetní hospodářský výsledek), který se poté upravuje o připočitatelné a odčitatelné položky k základu daně na daňový základ. **Příjmy vyňaté z předmětu** daně jsou zejména příjmy z nabytí majetku dědictvím nebo darováním. Mezi **příjmy nezahrnované do základu daně** patří částky, které již byly u téhož poplatníka zdaněny podle ZDP, byly-li zahrnuty ve výnosech. Dále příjmy tvořící samostatný základ daně (např. přijaté dividendy...). Pravidla tvorby základu daně musí reagovat na případy, kdy výnosy souvisí s účetními náklady (tzv. časová souslednost), popř. které náklady (výnosy) nebyly uznány za daňové (viz § 25 ZDP).

Sazba daně z příjmů právnických osob je stanovena pro zdaňovací **období 2005 ve výši 26 %**, **pro rok 2006 24 %**. Jde o daň proporcionální. Zálohy na daň podléhají stejným

pravidlům jako u fyzických osob – řídí se § 38 a ZDP. Také placení daně a podání daňového priznání je obdobné jako u fyzických osob. (Čermáková, 2005).

7.2. Daň z příjmů na Slovensku

Daň z příjmů upravuje zákon č. 595/2003 Z.z., o dani z příjmů v platném znění (dále jen ZDP_{SR}), který je účinný od 1. 1. 2004. Toto datum je důležité z hlediska toho, že byla zavedena jednotná daň. Zákon zahrnuje stejně jako v ČR daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Shodně jsou v obou zemích definováni poplatníci daně předmět daně a zdaňovací období.

Daň z příjmů fyzických osob

DzPFO je univerzální daní, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. V současné době není daní progresivní, jako je v ČR, ale daní lineární. To znamená, že příjmy všech občanů jsou zdaňovány stejnou sazbou daně.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou peněžní i nepeněžní příjmy i příjmy získané směnou.

Základ DzPFO se skládá ze čtyř dílčích daňových základů, které odpovídají hlavním druhům zdanitelných příjmů.

Tabulka č. 9 Výpočet základu daně z příjmů podle ZDP_{SR}

1.	Dílčí základ daně podle § 5 ZDP _{SR} (Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky)
2.	Dílčí základ daně podle § 6 ZDP _{SR} (Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a příjmy z pronájmů)
3.	Dílčí základ daně podle § 7 ZDP _{SR} (Příjmy z kapitálového majetku)
4.	Dílčí základ daně podle § 8 ZDP _{SR} (Ostatní příjmy)
	= Základ daně §14 ZDP _{SR}

Tabulka č. 10 Úprava základu daně a výpočet daňové povinnosti podle ZDP_{SR}

Základ daně
- Položky odčitatelné od základu daně – ztráta § 30
- Nezdánitelné částky na poplatníka, manželku (r. 2005 – 87 936) § 11
- Penzijní připojištění + soukromé životní pojištění
= Snížený základ daně
Daň podle § 15
Slevy na dani (§ 33) - daňové zvýhodnění na vyživované dítě,
= Daňová povinnost poplatníka

Do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené do DzPFO (viz § 9 ZDP_{SR}).

Zvláštní sazba daně pro samostatné základy daně je shodná pro všechny druhy příjmů (19%). Srážku daně (srážková daň viz. § 43 ZDP_{SR}) provádí subjekt – plátce daně, který příjem vyplácí. Samostatný základ daně se nesnižuje o výdaje, popř. odpočty.

Výše životního minima

Výše životního minima má vliv na daňovou povinnost fyzických osob. Ukazatel životní minimum se sleduje vždy k 1. 1. příslušného zdaňovacího období. Sleduje se nejen v souvislosti se stanovením výše nezdánitelné části základu daně, ale také úhrnné výše některých příležitostných příjmů osvobozených od daně a hranice výšky příjmů pro účely stanovení povinnosti podat daňové přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Částka životního minima se k 1. červenci roku 2005 zvýšila o 150 Sk tj. z 4 580 na 4730 Sk.

Nezdánitelná část základu daně

Částka na poplatníka se vypočítává jako **19,2 násobek životního minima** platného k 1. 1. příslušného zdaňovacího období ročně. To znamená, že základní nezdánitelná část na poplatníka v roce 2006 bude 90 816 Sk (19,2 * 4730). Měsíčně při zdaňování příjmů ze závislé činnosti to bude od lednové výplaty r. 2006 částka 7 568 SK (90 816 / 12).

Stejný způsob se uplatní i u nezdanitelné části na vyživovanou manželku (manžela). To znamená, že při uzavírání roku 2006 se na manželku bude moct uplatnit nezdanitelná částka též ve výši 90 816 Sk nebo rozdílu mezi touto sumou a vlastním ročním příjmem manželky (manžela).

Do konce roku 2005 platí při měsíčním zdaňování příjmů ze závislé činnosti nezdanitelná část ve výši 7 328 Sk. Nebo ročně 87 936 Sk.

Zvýšení nezdanitelné částky znamená snížení daňového zatížení. V zaměstnání změna znamená, že zaměstnanec zaplatí od ledna 2006 měsíční zálohu nižší o 45 Sk. Za rok 2006 bude efekt zvýšení nezdanitelné částky základu daně znamenat konkrétní přínos ve výši 540 Sk ($45 \cdot 12$).

Osvobození

Ukazatel životního minima je důležitý také pro výpočet úhrnu některých druhů příjmů, které jsou od daně osvobozené. Vybrané, dále uvedené příjmy v úhrnu jsou po snížení o možné výdaje (§ 8 odst. 5 a 7 ZDP_{SR}) od daně osvobozené do **výšky pětinásobku životního minima**.

Jde o příjmy a od nich odečtené výdaje :

- a) z pronájmu nemovitostí (například za pronájem garáže, zahrady..), pokud nejde o příjem z podnikání nebo ze závislé činnosti,
- b) z příležitostných činností,
- c) z převodu opcí,
- d) z převodu cenných papírů,
- e) z převodu členských práv družstva nebo z převodu účasti (podílu) ve společnosti s r.o. nebo v k.s..

Pro rok 2005 se hranice rozdílu uvedených druhů příjmů a výdajů vypočítává ve výši **22 900 Sk** ($5 \cdot 4 580$) od roku 2006 to bude **23 650 Sk** ($5 \cdot 4 730$).

Daňové přiznání

Ukazatel životní minimum má vliv také na roční **hranici zdanitelných příjmů**, od jejíž výše je fyzická osoba povinná podat daňové přiznání k dani z příjmů.

Z § 32 odst. 1 ZDP_{SR} vyplývá, že daňové přiznání je fyzická osoba povinná podat v případě, pokud za rok dosáhne zdanitelné příjmy přesahující **50%** nezdanitelné části základu daně na poplatníka.

Pro rok 2005 je tato hranice 43 968 Sk (50% z 87 936).

Pro rok 2006 to bude 45 408 Sk (50% z 90 816).

Je důležité připomenout, že zdanitelnými příjmy jsou příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů. Nezapočítáváme do nich příjmy od daně osvobozené a na uvedené účely ani příjmy, z který se daň vybírá srážkou (např. z úroků připsaných k úsporným vkladům, výnosy z podílových listů, z vkladových certifikátů, z vkladových listů, z dluhopisů a pokladničních poukázek, peněžní výhry z reklamních soutěží a losování nad 50000 Sk či dávky z doplňkového důchodového spoření.)

Nejde přitom o sledování rozdílu mezi příjmy a výdaji (základu daně), ale příjmy brutto (před snížením o daňové náklady). Daňové přiznání může dobrovolně podat i osoba, která dosáhne nižších příjmů, než je stanovená hranice.

Na Slovensku tedy není jako v ČR **plošně stanovené nezdanitelné minimum** a odečitatelné položky na dítě, ale vychází se ze životního minima, kde je počet dětí již zohledněn.

Jednotná sazba DzPFO je 19 %.

Jedná se o zmírnění daňové progresy u sazby DPFO, jelikož nadále existuje částečná progresy ve formě dvou sazeb, a sice **0 % do výše nezdanitelného minima a 19 % na část příjmu přesahující nezdanitelné minimum .**

Transfery – podpora rodin s dětmi

Na podporu rodin s dětmi existují na Slovensku dva nástroje:

- 1. přírůvek na dítě** v současné době činí **540 Sk** za měsíc a vyplácí se na dítě do 25 let, pokud studuje, jinak do ukončení základního vzdělání, a to bez ohledu na příjem rodiny.

2. **daňový bonus** činí v současnosti **400 Sk na dítě** - za měsíce (leden až srpen) a **450 Sk** za měsíce – září až prosinec 2005. Za zdaňovací období 2005 si může uplatnit bonus na vyživované dítě celkem **5 400 Sk**. V tomto případě musí mít daňový poplatník příjmy alespoň ve výšce 6-násobku minimální mzdy za zdaňovací období (nejméně polovina minimální mzdy). O částku 400 Sk se snižuje daň, přičemž za každé dítě může být uplatněn daňový bonus pouze jednou.

Daňový bonus je možné uplatnit do výše daně z příjmů FO vypočítané za příslušné zdaňovací období. Pokud je vypočítaná daň nižší než uplatňovaný bonus, má poplatník nárok na vyplacení částky, ve výši rozdílu mezi sumou daňového bonusu a sumou daně.

Zde nacházíme rozdíl v terminologii oproti ČR. V ČR je daňový bonus nazýván „slevou na dani“ a přebytek (sleva na dani – daň) = „daňový bonus“.

Zatímco v ČR je podpora s dětmi koncipována tak, že přídatky na děti obdrží pouze rodina, jejíž příjem **nepřevyšuje určitou hranici**, na Slovensku je logika podpory **přesně opačná**. Tedy větší příspěvek na dítě od státu dostane (resp. je mu odpuštěna daň, v případě daňového bonusu) ten, kdo má **příjem větší** a kdo tedy odvádí větší daně. Takto nastavený systém tak nestimuluje občana k šedé ekonomice (vykazování menších příjmů, než jsou ve skutečnosti) v takové míře, jako v České republice.

Zálohy na daň z příjmů řeší § 34 ZPD_{SR}.

Tabulka č. 11 Výpočet záloh na DzPFO podle ZDP_{SR}

Daňová povinnost	Výše zálohy
Do 20 000Sk	Zálohy se neplatí
Nad 20 000 až 500 000 Sk	Pololetní zálohy ve výši 25 % poslední známé daňové povinnosti splatné: ve čtvrtletních zálohách, které jsou splatné vždy k poslednímu dni kal. čtvrtletí
Nad 500 000 Sk	Měsíční zálohy ve výši 1/12 poslední známé daňové povinnosti. Zálohy jsou splatné vždy do posledního dne v měsíci.

V případě, že součástí základu daně je i dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 5 ZDP_{SR}), a tento dílčí základ daně je větší než 50 % z celkového základu daně,

poplatník zálohy neplatí. V případě, že dílčí základ daně dle § 5 ZDP_{SR} je menší než 50 %, platí se zálohy v poloviční výši.

Příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a příjmy z pronájmu²⁶

Do příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti řadíme shodné příjmy jako v ČR.

Rozdíl oproti ČR je v možnosti uplatnění výdajových paušálů. Poplatník, který má příjmy dle §6 ZDP_{SR}, je může snížit o výdaje skutečné, popř. paušální výdaje dle § 6 odst. 10 ZDP_{SR} – 40% z příjmů. Pokud má poplatník pouze příjmy z řemeslných činností , může si uplatnit 60% z příjmů.

Poznámka: Pro rok 2005 – paušální výdaje : 25% z příjmů.

²⁶ Viz § 6 zákona č. 595/2003 Z.z.o dani z příjmů.

PRAKTICKÁ ČÁST

Úvodem je třeba říct, že v zadání každého příkladu není u částek uváděná měna. To proto, že příklad je řešen jak pro ČR, tak pro SR. Řešení konkrétních situací předcházelo pečlivé prostudování zákona o daních z příjmů (dále jen ZDP) a zákona o dani z příjmů (dále jen ZDP_{SR}).

Příklad č. 1 Nezdánitelné částky

Zadání:

Pan Nový - podnikatel vykázal v roce 2005 základ daně z podnikatelské činnosti ve výši 810 000,-. Je ženatý, má 3 děti (7 let, 6 let a třetí se narodilo v dubnu roku 2005), žena je celý rok na mateřské dovolené nemá vlastní příjmy. Podnikatel poskytl v roce 2005 dar škole ve výši 90 000,-, třikrát daroval bezplatně krev, měsíčně si spoří na penzijní připojištění 600,-, na soukromé životní pojištění 1 500,-. Jaký bude snížený základ daně u pana Nového a daňová povinnost v roce 2005?

Tabulka č. 12 Řešení příkladu č. 1

	Text	Výpočet	
		ČR (v Kč)	SR (v Sk)
1.	Základ daně	810 000	810 000
2.	Nezdánitelné částky základu daně		
2a)	Poplatník	-38 040	-87 936
2b)	Manželka	-21 720	-87 936
2c)	Dar	(10% ze ZD) - 81 000	
2d)	Důchodové připojištění	(7 200 - 6 000) = - 1200	-7 200
2e)	Soukromé životní pojištění	-12 000	-12 000
	Celkem důchodové připojištění a životní poj. v SR je max. 12 000		max. - 12 000
3.	Snížený základ daně (po zaok.)	500 000	472 128
4.	Daň	ze 331 200 = 66 420 (500 000 - 331 200)*0,32	(19 % z 472 128)

		= 54 016	89 704
		Celkem: 120 436	
5.	Daňové zvýhodnění na dítě	(2*6000+500*9)= - 16 500	(2*5400+500*9) = - 15 300
6.	Daňová povinnost	103 936	74 405
7.	Zálohou zapláceno	50 000	50 000
8.	Zbývá doplatit za r. 2005 (k 31. 3. 2006)	53 936	24 405
9.	Zálohy (po zaokrouhlení)	103 936 * 0,4 = 41 600	74 405 * 0,25 = 18 602

Vyhodnocení výsledků:

Při stejném dílčím základu daně (810 000 Kč, Sk) z podnikání jsem zjistila, že je lepší situace, z hlediska výše daně, na Slovensku. Kdyby pan Nový podnikal v ČR, byla by mu vyměřena daň: **120 436 Kč**. Pokud by pan Nový podnikal na Slovensku, byla by mu vyměřena daň: **89 704 Sk**. Což je o 30 732 méně. Myslím si, že na daný rozdíl působí rozdíly ve sníženém základu daně.

Domnívám se, že tak veliká rozdílnost ve snížených základech daně: v ČR: **500 000,- Kč** a v SR: **472 128,- Sk** je důsledek zapříčiněný rozdílným stanovením **nezdanitelných částek** u obou zemí. V ČR upravuje nezdanitelné částky § 15 ZDP a na Slovensku upravuje nezdanitelné částky § 11 ZDP_{SR}. V ČR je umožněno (viz. příklad č. 1) od základu daně odečíst nezdanitelné částky na poplatníka (38 040,- Kč) , manželku (21 070,- Kč), dary (max. do výše 10% základu daně), penzijní připojištění (od 6 000,-Kč do max.12 000,- Kč), živ. pojištění (max. do 12 000,- Kč).

V SR je nezdanitelná částka závislá na výši životního minima. Nezdanitelná částka pak na poplatníka i na manželku činí 19,2 násobek životního minima platného k 1. 1. zdaňovacího období. Pro rok 2005 je životní minimum 4 580,- Sk. Tzn., že nezdanitelná částka je 19,2 * 4 580 = 87 936,- Sk. Je shodná jak pro poplatníka, tak pro manželku, která nemá vlastní příjmy. Dále ZDP_{SR} umožňuje odečítat nezdanitelnou částku na penzijní připojištění a soukromé životní pojištění max. do výše 12 000,- Sk.

Příklad č. 2 Příjmy ze závislé činnosti

Zadání:

Zaměstnanec, která pracuje na dobu neurčitou, podepsal u zaměstnavatele „Prohlášení o zdanění příjmů ze závislé činnosti a uplatnil si základní nezdanitelnou částku na poplatníka. Hrubá mzda u zaměstnance je 12 150,-. Příklad je řešen pro dvě varianty u obou zemí

Varianta A) zaměstnanec je bezdětný

Varianta B) zaměstnanec má 4 děti

Tabulka č. 13 Řešení příkladu č. 2

	Text	Výpočet			
		ČR (v Kč)		SR (v Sk)	
		A	B	A	B
1.	Hrubá mzda	12 150	12 150	12 150	12 150
2.	Pojistné V ČR: 12,5% z hrubé mzdy V SR: 13,4% z hrubé mzdy a za každé dítě je možné odečíst 0,5% na důchodové pojištění	-1 519	-1 519	-1 628	-1 385
3.	Dílčí základ daně ze závislé činnosti	10 631	10 631	10 522	10 765
4.	Nezdanitelná částka na poplatníka	-3 170	-3 170	-7 328	-7 328
5.	Zdanitelná mzda	7 461	7 461	3 194	3 437
6.	Zdanitelná mzda zaokrouhlená	7 500	7 500	3 194	3 437
7.	Záloha na daň z příjmů FO	$7500 \cdot 15\% = 1\,125$	$7\,500 \cdot 15\% = 1\,125$	$3\,194 \cdot 19\% = 606$	$3\,437 \cdot 19\% = 653$
8.	Sleva na dani	0 (4*500=2000)	-1 125	0 (4*450=1800)	-653
9.	Daňový bonus	0	875	0	1 147
10.	Čistá mzda	9506	11 506	9916	11 912

Vyhodnocení výsledků:

Na základě výsledků můžeme vidět, že čistá mzda vyšla rozdílná u všech případů. Nejprve bych zhodnotila variantu A pro ČR i SR a zvláště variantu B také pro ČR i SR.

Varianta A

Při stejné hrubé mzdě (12 150 Kč, Sk) dostane zaměstnanec v ČR čistou mzdu 9 506,- Kč. Pokud by tento stejný zaměstnanec pracoval na Slovensku, náležela by mu čistá mzda 9 616,- Sk.

První rozdíl je vidět hned v dílčím základu daně ze závislé činnosti. Rozdílnost je zapříčiněná různou výší odvodu na sociální a zdravotní pojištění. V ČR je zaměstnanci sraženo z hrubé mzdy 12,5% na sociální a zdravotní pojištění. Na Slovensku 13,4% z hrubé mzdy. V této fázi bychom mohli podotknout, že na Slovensku je nižší dílčí základ daně a proto by se měla platit i nižší daň. Situace je však daleko složitější.

Dílčí základ daně je třeba upravit o nezdánitelné částky, kterým jsem se věnovala v příkladu č. 1. Nyní tedy vysvětlím pouze nezdánitelnou část pro tento příklad a tím je nezdánitelná částka na poplatníka. Díky rozdílné nezdánitelné částce na poplatníka u obou zemí, je také rozdílná výše zdanitelné mzdy. Zdanitelná mzda v ČR (7 500,- Kč) se zaokrouhluje na celé 100 nahoru. Zatímco zdanitelná mzda na Slovensku (3 194,- Sk) se zaokrouhluje na celé koruny.

Poslední záležitost, která výrazným způsobem ovlivnila čistou mzdu zaměstnance je sazba daně z příjmů fyzických osob. Sazba daně z příjmů fyzických osob se v ČR stanoví dle tabulky:

Tabulka č. 14 Sazby DzPFO v ČR

Ze základu daně	Daň
-----------------	-----

od Kč	do Kč		ze základu přesahujícího
0	9 100	15%	
9 100	18 200	1 365 Kč + 20%	9 100 Kč
18 200	27 600	3 185 Kč + 25%	18 200 Kč
27 600	a více	5 535 Kč + 32%	27 600 Kč

V ČR je tedy zaměstnanci sraženo 15% z 7 500,- Kč → 1 125,- Kč.

Na Slovensku není sazba daně z příjmů fyzických osob progresivní, ale je jednotná 19%. Zaměstnanci je sraženo 19% z 3 194,- Sk → 606,- Sk.

Přesto, že je v SR větší sazba daně i větší odvod na sociální a zdravotní pojištění, zůstane zaměstnanci v SR větší čistá mzda a zaplatí menší zálohu dani z příjmů FO než v ČR. Důvodem je větší nezdánitelná částka na poplatníka a následně nižší zdanitelná mzda v SR.

Varianta B

Zaměstnanci v ČR, který má čtyři děti zůstane čistá mzda 11 506,- Kč. V SR stejnému zaměstnanci se čtyřmi dětmi zůstane čistá měsíční mzda 11 912,- Sk.

Přesto, že je v SR větší sazba daně, zůstane zaměstnanci v SR větší čistá mzda a zaplatí menší zálohu na dani z příjmů fyzických osob než v ČR. Důvodem není jen větší nezdánitelná částka na poplatníka a následně nižší zdanitelná mzda v SR, ale také existence zvýhodnění na důchodovém pojištění.

V SR je možné za každé dítě odečíst 0,5% na důchodové pojištění. V tomto příkladě činí sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem v SR: $13,4 - 2 = 11,4\%$. Což je méně než v ČR (12,5%). Tím pádem zůstanou peníze poplatníkovi k dispozici. Mohlo by se zdát, že právě nižší odvod sociálního a zdravotního pojištění zvýší zdanitelnou mzdu. Realita je však taková, že odvod skutečně zvýší pouze dílčí základ daně ze závislé činnosti, ale zdanitelná mzda je v SR stále nižší než v ČR díky velké nezdánitelné částce.

Daňové zvýhodnění na dítě v ČR je 500,- Kč/1dítě za měsíc a v SR 450,- Sk/1dítě za měsíc. Skládá se ze dvou částí: sleva na dani a daňový bonus. Daňový bonus náleží zaměstnanci tehdy, je-li záloha na daň z příjmů fyzických osob menší než daňové zvýhodnění. V tomto příkladě činí daňové zvýhodnění na děti 2000,- Kč pro zaměstnance v ČR a 1 800,- Sk pro zaměstnance v SR. Daňové zvýhodnění na dítě je v SR menší než v ČR, není to tedy důvodem, proč zaměstnanci v SR zůstala větší čistá mzda.

Celkově u obou variant můžeme pozorovat, že čisté měsíční mzdy jsou lepší na Slovensku. Jak jsem již uvedla výše, je to dáno zejména vyšší nezdanitelnou částkou na poplatníka v SR, která kompenzuje vyšší sazbu a menší daňové zvýhodnění na dítě.

Příklad č. 3. Společné zdanění manželů

Zadání příkladu:

Manželé Pavlíkovi žijí v domácnosti se 3 dětmi školního věku. Paní Pavlíková pracuje jako prodavačka a za rok 2005 měla příjmy ze závislé činnosti 150 000,-, zaplatila 18 000,- pojistné a byly jí sraženy zálohy na daň z příjmů 13 000,-. Pan Pavlík je podnikatel a po uzavření deníku vykázal v roce 2005 příjmy 780 000,- a skutečné výdaje 380 000,-. Pan Pavlík zaplatil pojistné na důchodové připojištění 18 000,- a úroky z hypotéčního úvěru 7 900,-. Jaká bude daňová povinnost pro manželé Pavlíkovi?

Příklad bude vyřešen pro ČR ve dvou variantách. První varianta je zdanění zvlášť příjmů pana Pavlíka a paní Pavlíkové. Druhá varianta: a jak by situace vypadala, kdyby manželé využili společné zdanění manželů?

V SR titul společné zdanění manželů zatím zaveden není.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Tabulka č. 15 Řešení příkladu č. 3 - SR

	Text	Slovenská republika (v Sk)	
		Pan Pavlík	Paní Pavlíková
1.	Příjmy z podnikání	780 000	
2.	Výdaje z podnikání	-380 000	
3.	Základ daně z podnikání	400 000	
4.	Příjmy ze závislé činnosti		150 000
5.	Pojištění		-18 000
6.	Základ daně ze závislé činnosti		132 000
7.	Nezdanitelné částky		
7a)	Poplatník	-87 936	-87 936
7b)	Důchodové připojištění	-12 000	

8.	Snížený základ daně zaok.	300 064	44 064
9.	Daň	$0,19 * 300\,064 = 57\,012$	$0,19 * 44\,064 = 8\,372$
10.	Daňové zvýhodnění na děti	$(5\,400 * 3) = 16\,200$	0
11.	Daň po slevě	$57\,012 - 16\,200 = 40\,812$	8 372

ČESKÁ REPUBLIKA

Tabulka č. 16 Řešení příkladu č. 3 - ČR

Text		Česká republika (v Kč)		
		Pan Pavlík	Paní Pavlíková	Společně
1.	Příjmy z podnikání	780 000		780 000
2.	Výdaje z podnikání	-380 000		-380 000
3.	Základ daně z podnikání	400 000		400 000
4.	Příjmy ze závislé činnosti		150 000	150 000
5.	Pojištění		-18 000	-18 000
6.	Základ daně ze závislé činnosti		132 000	132 000
7.	Společný základ daně	$(400\,000 + 132\,000) =$		532 000
8.	Nezdanitelné částky			
8a)	Poplatník	-38 040	-38 040	-76 080
8b)	Úroky z úvěrů	-7900		-7 900
8c)	Důchodové připojištění	-12 000		-12 000
9.	Snížený základ daně zaok.	342 000	93 900	436 020
10.	Společný základ daně na každého manžela(zaok.)	$(436\,020 / 2) =$		218 000
11.	Daň	$66\,420 + (342\,000 - 331\,200) * 0,32 = 69\,876$	$93\,900 * 0,15 = 14\,085$	
	Paní Pavlíková při společném zdanění	$16\,380 + (218\,000 - 109\,200) * 0,2 =$		38 140
	Pan Pavlík při společném zdanění	$16\,380 + (218\,000 - 109\,200) * 0,2 =$		38 140
12.	Daňové zvýhodnění na dítě	-18 000		-18 000
13.	Daň po slevě	$(69\,876 - 18\,000) =$	14 085	
	Paní Pavlíková při společném zdanění			38 140
	Pan Pavlík při společném zdanění	$(38\,140 - 18\,000) =$		20 140

Vyhodnocení výsledků:

Z počátku je třeba říci, že srovnávám pouze ČR se SR a ne zdanění příjmů zvlášť se zdaněním příjmů společně. Titul společné zdanění manželů v SR neexistuje a ani by neměl smysl, protože je zde pouze jednotná sazba daně 19%. Manželé by díky společnému

zdanění nic nevydělali. V ČR však společné zdanění smysl má, neboť zde je příjem zdaňován progresivně a pokud se příjmy manželů výrazně liší, je výhodné zdaňovat příjmy zvlášť. V příkladě zaplatí manželé v SR na dani z příjmů $40\,812 + 8\,372 = 49\,184,-$ Sk. Manželé v ČR zaplatí dani z příjmů fyzických osob při společném zdanění $38\,140 + 20\,140 = 58\,280,-$ Kč. Rozdílnost odvedené daně z příjmů fyzických osob není dána společným zdaněním manželů. Působí na ni jiné skutečnosti jako jsou např. sazba daně a nezdanitelná částka, kterým jsou věnovány příklady č. 1 a č. 2.

Příklad č. 4 Paušální výdaje

Zadání:

Podnikatel je soukromý zemědělec. Dosáhl v roce 2005 příjmy z podnikání 500 000,-. Skutečné výdaje může prokázat ve výši 240 000,-. Jaká bude optimální výše základu daně a následná daň za zdaňovací období kalendářní rok 2005?

Řešení:

1. varianta: podnikatel bude uplatňovat skutečné výdaje
2. varianta: podnikatel uplatní paušální výdaje

Tabulka č. 17 Řešení příkladu č. 4 – 1. varianta

	Text	Výpočet	
		ČR (v Kč)	SR (v Sk)
	1. Varianta - skutečné výdaje		
1.	Příjmy z podnikání	500 000	500 000
2.	Výdaje z podnikání	-240 000	-240 000
3.	Základ daně z podnikání	260 000	260 000
4.	Nezdanitelná část základu daně		
	Poplatník	-38 040	-87 936
5.	Snížený základ daně (zaok.)	221 900	172 064
6.	Daň	$38\,220 + (221\,900 - 218\,400) \cdot 0,25 = 39\,095$	$172\,064 \cdot 0,19 = 32\,692$

Tabulka č. 18 Řešení příkladu č. 4 – 2. varianta

	2. Varianta - paušální výdaje		
1.	Příjmy z podnikání	500 000	500 000
2.	Paušální výdaje	$0,8 \cdot 500\,000 = 400\,000$	$0,4 \cdot 500\,000 = 200\,000$
3.	Základ daně z podnikání	100 000	300 000

4.	Nezdanitelná část základu daně		
	Poplatník	-38 040	-87 936
5.	Snížený základ daně (zaok.)	62 000	212 064
6.	Daň	62 000 * 0,15 = 9 300	212 064 * 0,19 = 40 292

Vyhodnocení výsledků:

1. varianta – skutečné výdaje

Při stanovení daňové povinnosti podle skutečných výdajů docházím k názoru, že menší daň z příjmů zaplatí podnikatel na Slovensku. Je to dáno jednak menším základem daně sníženým o větší nezdanitelnou částku na poplatníka než v ČR a zároveň menší sazbou daně.

2. varianta – paušální výdaj

Rozdílná výše daně z příjmů fyzických osob je dosti markantní. V ČR 9 300,- Kč a v SR 40 292,- Sk. Takto vysoký rozdíl je podle mého názoru zapříčiněn tím, že v ČR je umožněno zemědělcům odečíst paušální výdaje 80% z příjmů a vedle toho i možnost odečíst zaplacené pojistné. V SR je umožněno zemědělcům odečíst pouze 40% jejich příjmů. Těchto 40% nevykompenzuje v SR ani vyšší nezdanitelná částka na poplatníka, která v mnoha případech působí jako velké pozitivum pro SR.

Příklad č.5 Souhrnný příklad na daň z příjmů fyzických osob

Metodika

Na základě získaných informací od poplatníka v České republice je vypracován konkrétní příklad na daň z příjmů fyzických osob a sestaveno daňové přiznání pro rok 2005. Pro názornost a dobré porovnání mezi oběma státy je stejný příklad rovněž vyřešen dle platné legislativy pro Slovenskou republiku. Jelikož jsou tato data velmi citlivá, jsou uvedené částky pro lepší srozumitelnost nahrazeny fiktivními čísly. Nicméně na smyslu práce se nic nemění.

Každý případ je stručně charakterizován a vyřešen pro podání daňového přiznání (dále jen DAP pro ČR nebo DAP_{SR} pro SR)

ČESKÁ REPUBLIKA

Pan Jan Novotný, bytem Dlouhá 31, České Budějovice, 370 01, RČ : 760212/1512, je poplatníkem daně z příjmů fyzických osob. V roce 2005 mu plynul příjem ze závislé činnosti a podnikal na základě živnostenského listu v hostinské činnosti. Prostory k provozování podnikatelské činnosti má pronajaty a platí měsíční nájemné. Vede daňovou evidenci a nestal se v roce 2005 plátcem DPH. V tomtéž roce obdržel v říjnu příjem z prodeje bytu. Manželka Libuše, RČ: 805904/1358, je na mateřské dovolené a pobírá rodičovský příspěvek. V přiznání k dani z příjmů fyzických osob požaduje poplatník snížit základ daně o nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a na manželku. Dále uplatňuje nárok na daňové zvýhodnění za každé nezaopatřené děti :

- syn Karel, RČ: 050716/1349, (narodil se v červenci 2005),

- dcera Františka, RČ: 005526/1344 (5 let).

Dále požaduje od základu daně odečíst daňovou ztrátu ve výši 25 000,- Kč, která mu vznikla a byla vyměřena za rok 2004. Poplatník si platí penzijní připojištění v částce 12 000,- Kč / 1rok , životní pojištění 800,- Kč/1 měsíc a poskytl finanční dar ve výši 2 000,-Kč tělovýchovné jednotě Sokol na volejbalový turnaj.

Konkrétní situace ovlivňující poplatníkovu daňovou povinnost

1.

Příjem ze závislé činnosti 360 000,- Kč, a z toho zaměstnavatel srazil pojistné na sociální zabezpečení 28 800,- Kč, pojistné na zdravotní pojištění 16 200,- Kč a zálohy na daň 62 376,- Kč.

Řešení:

	Text	Výpočet (Kč)	ř. DAP
1.	Dílčí základ daně ze závislé činnosti (§ 6 ²⁷)	360 000 – 45 000 = 315 000	34

Poznámka:

Jedná se o příjem ze závislé činnosti. Porovnáním příjmů a výdajů (pojistné) zjistíme dílčí základ daně ze závislé činnosti 360 000- 45 000 = 315 000,- Kč.

2.

Po uzavření peněžního deníku zjistil, že příjmy, které vstupují do základu daně činí celkem 2 800 100,- Kč, tj. včetně úroků z běžného účtu určeného k podnikání v částce 100,- Kč a výdaje daňově uznatelné činí 2 350 000,- Kč.

Řešení:

	Text	Výpočet (Kč)	ř. DAP
2a)	Dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 ²⁷)	2 800 000 – 2 350 000 = 450 000	Příloha č1 ř.104
2b)	Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§ 8 ²⁷)	100	38

²⁷ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Ad 2a) částka, která vznikne odečtením výdajů 2 350 000 od příjmů 2 800 000 (bez úroků z vkladů) = 450 000,- Kč - je dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Dle § 7 ZDP.

Částku 450 000,- Kč zapíšeme do Přílohy č. 1 DAP na řádek 104.

Ad 2b) Částka 100,- Kč je dílčím základem dle § 8 ZDP z kapitálového majetku. Tuto částku uvedeme na řádek č. 38 DAP

3.

Dne 3. 2. 2005 úplatně pořídil novou kuchyň jejíž vstupní cena činí 500 000,- Kč. Vložil ji do obchodního majetku, uvedl do užívání dne 1. března téhož roku – je to tedy výdaj na dosažení, udržení a zajištění jeho příjmů. V roce pořízení (2005) se rozhodl, že bude majetek odepisovat zrychleně.

Řešení:

	Text	Výpočet (Kč)	ř. DAP
3a)	Daňový odpis	$500\,000/5^{28} = 100\,000$ $+ 10\% \text{ z } 500\,000 = 50\,000$ Celkem = 150 000	Příloha č.1 ř. 106
3b)	Úprava dílčího základu daně z podnikání dle § 7 ZDP	150 000	113

Poznámka:

Odpis kuchyně – daňový zrychlený

Ocenění majetku (kuchyně) = 500 000,- Kč

Datum pořízení kuchyně 3. 2. 2005, odepisovat začne podnikatel v roce pořízení (2005)

Majetek je zařazen do 2. odpisové skupiny, pro kterou je dle § 30 odst.1 stanovena doba odepisování 5 let.

Výpočet daňových odpisů:

Dle § 32 odst. 1 ZDP jsou jednotlivým odpisovým skupinám přiřazeny koeficienty pro zrychlené odepisování. Pro tento konkrétní případ je pro odpisovou skupinu stanoven koeficient v prvním roce odepisování 5.

$500\,000 / 5 = 100\,000,- + 10\% \text{ z } 500\,000 = 50\,000,- = \mathbf{150\,000,-}$

Odpis 150 000,- Kč je zdanitelným výdajem.

4.

Dne 1. 3. 2005 zapůjčil společnosti BENTEX s.r.o. finanční částku 200 000,- Kč při ujednání, že jistina bude vrácena 31. 10. téhož roku a byl dohodnut úrok 4% s tím, že bude vyplacen do 10-ti dnů od uplynutí dohodnuté doby. Jistina byla vrácena dle smluvního ujednání, ale ke dni 31. 12. 2005 byl vyplacen úrok pouze zčásti, a to 2 500,- Kč.

²⁸ Dle § 32 odst 1 ZDP koeficient pro zrychlené odepisování pro 2. odpisovou skupinu.

Řešení:

	Text	Výpočet (Kč)	ř. DAP
4.	Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§8 ²⁹)	2 500	38

5.

V říjnu 2005 obdržel poplatník příjem 700 000,- Kč z převodu bytu, který nabyt dne 20. 11. 1997 za 120 000,- Kč, ve kterém měl bydliště od 1. 1. 1998 do 30. září 2005, kdy jej prodal.

Řešení:

	Text	Výpočet	ř. DAP
5.	Příjem z prodeje nemovitosti (dle § 4 ZDP) je osvobozen od daně z příjmů fyzických osob, protože měl poplatník v tomto bytě trvalé bydliště déle než 2 roky.		

6.

Poplatník měl příjmy z pronájmu nemovitostí 5 000,- Kč měsíčně. Výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení , zajištění a udržení neuplatňuje.

Řešení:

	Text	Výpočet (Kč)	ř. DAP
6 a)	Roční příjem z pronájmu	$5\,000 * 12 = 60\,000$	Příloha č.2
6 b)	Výdaje. § 9 odst 4 ZDP – lze uplatnit 30% příjmů ³⁰	$30\% z 60\,000 = 18\,000$	Příloha č.2
6 c)	Dílčí základ daně z pronájmu (§ 9 ZDP)	$60\,000 - 18\,000 = 42\,000$	39

7.

²⁹ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

³⁰ Změna od 1. 1. 2006 v paušálních výdajích, paušál 30% lze použít retroaktivně pro rok 2005.

Na osobní bankovní účet banka připsala poplatníkovi úroky 200,- Kč. Přičemž mu banka srazila daň 15 %.

Řešení:

200,- Kč není dílčím základem daně z kapitálového majetku, protože se jedná o osobní účet a ne podnikatelský účet.

Uzávěrkové operace

Částky snižující základ daně	Výpočet (Kč)	ř.DAP
Odpisy	Viz případ č. 3: 150 000	Příloha č.2 ř. 106

Tabulka č. 19 Shrnutí příkladu č. 5 – zjištění základu daně podle ZDP

	Text	Výpočty (Kč)	Výsledek (Kč)
1.	Dílčí základ daně ze závislé činnosti (§ 6 ZDP)	Viz případ č. 1	315 000
2.	Dílčí základ daně z podnikání (§ 7 ZDP)	450 000 -150 000	300 000
3.	Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)	2 500 + 100	2 600
4.	Dílčí základ daně z pronájmu (§ 9 ZDP)	Případ č. 6	42 000
5.	Základ daně celkem	315 000 +300 000 + 2 600 + 42 000	659 600

Tabulka č. 20 Shrnutí příkladu č. 5 – úprava základu daně, výpočet daňové povinnosti podle ZDP

	Text	Výpočty (Kč)	Výsledek (Kč)
6.	Odčitatelné položky		
6 a)	Ztráta za předcházející zdaňovací období (§ 34 odst. 1 ZDP)		- 25 000
7.	Základ daně po odečtení ztráty	665 600– 25 000	634 600
8.	Úprava základu daně o nezdanitelné částky (§ 15 ZDP)		
8 a)	Na poplatníka (odst. 1 a)		-38 040
8 b)	Na manželku (odst. 1 b)		- 21 720
8 c)	Dary (odst.5)		- 2 000
8 d)	Penzijní připojištění (odst. 9)		- 6 000
8 e)	Životní pojištění (odst. 10)		- 9 600

9.	Základ daně snížený o nezdanitelné částky		557 240
10.	Základ daně zaokrouhlený na celé sta Kč dolů		557 200
11.	Daňová povinnost	66 420+(557 200 -331 200)*0,32	138 740
12.	Sleva na dani (§ 35 c) ZDP)		-9 000
13.	Roční daň po slevě	138 740 -9 000	129 740
14.	Zaplacené zálohy		62 376
15.	Doplatek daně	129 740 - 62 376	67 364

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Zadání:

Pan Jan Novotný, bytem Dlouhá 31, Bratislava, 370 01, RČ : 760212/1512, je poplatníkem daně z příjmů fyzických osob. V roce 2005 mu plynul příjem ze závislé činnosti a podnikal na základě živnostenského listu v hostinské činnosti. Prostory k provozování podnikatelské činnosti má pronajaty a platí měsíční nájemné. Vede daňovou evidenci a nestal se v roce 2005 plátcem DPH. V tomtéž roce obdržel v říjnu příjem z prodeje bytu. Manželka Libuše, RČ: 805904/1358, je na mateřské dovolené a pobírá rodičovský příspěvek. V přiznání k dani z příjmů fyzických osob požaduje poplatník snížit základ daně o nezdánitelnou část základu daně na poplatníka a na manželku. Dále uplatňuje nárok na daňové zvýhodnění za každé nezaopatřené děti :

- syn Karel, RČ: 050716/1349, (narodil se v červenci 2005),

- dcera Františka, RČ: 005526/1344 (5 let).

Dále požaduje od základu daně odečíst daňovou ztrátu ve výši 25 000,-Sk, která mu vznikla a byla vyměřena za rok 2004. Poplatník si platí penzijní připojištění v částce 12 000,-Sk / 1rok , životní pojištění 800Sk/1 měsíc a poskytl finanční dar ve výši 2 000,-Sk tělovýchovné jednotě Sokol na volejbalový turnaj.

Konkrétní situace ovlivňující poplatníkovu daňovou povinnost

1.

Příjem ze závislé činnosti činil 360 000,- Sk a z toho mu zaměstnavatel srazil pojistné na sociální zabezpečení 28 800,- Sk, pojistné na zdravotní pojištění 16 200,- Sk a zálohy na daň 62 376,- Sk.

Řešení:

	Text	Výpočet (Sk)	ř. DAP _{SR}
1.	Dílčí základ daně ze závislé činnosti (§ 5 ZDP _{SR})	360 000 – 45 000 = 315 000	35

Poznámka:

Jedná se o příjem z závislé činnosti. Porovnáním příjmů a výdajů (pojistné) zjistíme dílčí základ daně ze závislé činnosti $360\,000 - 45\,000 = 315\,000,-$ Sk.. Částku 315 000,- Sk zapíšeme na řádek č. 35 DAP pro Slovenskou republiku. (dále jen DAP_{SR})

2.

Po uzavření peněžního deníku zjistil, že příjmy, které vstupují do základu daně činí celkem 2 800 100,- Sk, tj. včetně úroků z běžného účtu určeného k podnikání v částce 100,- Sk a výdaje daňově uznatelné činí 2 350 000,- Sk.

Řešení:

	Text	Výpočet (Sk)	ř. DAP_{SR}
2a)	Dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 6 ZDP _{SR})	2 800 000 – 2 350 000 = 450 000	VI. oddíl Tabulka č.1 Řádek č.2
2b)	Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§7 ZDP _{SR})	100	VII. oddíl Tab. č. 2, ř. 2

Poznámka:

Ad a) částka, která vznikne odečtením výdajů 2 350 000 od příjmů 2 800 000 (bez úroků z vkladů) = 450 000,- Sk - je dílčí základ daně z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Dle § 6 Zákona o dani z příjmů SR (dále jen ZDP_{SR})

Ad b) Částka 100,- Sk je dílčím základem dle § 7 ZDP_{SR} z kapitálového majetku. Tuto částku uvedeme v VII. oddíle , tabulce č. 2 na 2. řádek DAP_{SR}.

3.

Dne 3. 2. 2005 úplatně pořídil novou kuchyň jejíž vstupní cena činí 500 000,- Sk. Vložil ji do obchodního majetku, uvedl do užívání dne 1. března téhož roku – je to tedy výdaj na dosažení, udržení a zajištění jeho příjmů. V roce pořízení (2005) se rozhodl, že bude majetek odepisovat zrychleně.

Řešení:

	Text	Výpočet (Sk)	ř. DAP_{SR}
3a)	Daňový odpis	50 000/ 6 = 83 334	
3b)	Úprava dílčího základu daně z podnikání dle § 6 ZDP _{SR}	83 334	41

Poznámka:

Odpis kuchyně – daňový zrychlený

Ocenění majetku (kuchyně) = 500 000,- Sk

Datum pořízení kuchyně 3. 2. 2005, odepisovat začne podnikatel v roce pořízení (2005)

Majetek je zařazen do 2. odpisové skupiny³¹.

Výpočet daňových odpisů:

Dle § 28 odst. 1 ZDP_{SR} jsou jednotlivým odpisovým skupinám přiřazeny koeficienty pro zrychlené odpisování. Pro tento konkrétní případ je pro odpisovou skupinu stanoven koeficient v prvním roce odepisování 6.

$500\,000 / 6 = 83\,334,-$ Sk

Odpis 83 334,- Sk je zdanitelným výdajem.

4.

Dne 1. 3. 2005 zapůjčil společnosti BENTEX, s. r. o. finanční částku 200 000,- Sk při ujednání, že jistina bude vrácena 31. 10. téhož roku a byl dohodnut úrok 4% s tím, že bude vyplacen do 10-ti dnů od uplynutí dohodnuté doby. Jistina byla vrácena dle smluvního ujednání, ale ke dni 31. 12. 2005 byl vyplacen úrok pouze zčásti, a to 2 500,- Sk.

Řešení:

	Text	Výpočet (Sk)	ř. DAP_{SR}
4.	Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§ 7 ZDP _{SR})	2 500	VII. oddíl Tab. č. 2 ř.3

5.

V říjnu 2005 obdržel poplatník příjem 700 000,- Sk z převodu bytu, který nabyl dne 20. 11. 1997 za 120 000,- Sk, ve kterém měl bydliště od 1. 1. 1998 do 30. září 2005, kdy jej prodal.

Řešení:

	Text	Výpočet	ř. DAP_{SR}
5.	Příjem z prodeje nemovitosti (dle § 9 ZDP _{SR}) je osvobozen od daně z příjmů fyzických osob, protože měl poplatník v tomto bytě trvalé bydliště déle než 2 roky.		

³¹ Pro 2. odpisovou skupinu je dle §26 odst.1 ZPD_{SR} stanovena doba odpisování 6 let. (oproti ČR, kde je doba odpisování 5 let).

6.

Příjmy z pronájmu nemovitostí dosáhl 5 000,- Sk měsíčně. Výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení neuplatňuje.

Řešení:

	Text	Výpočet (Sk)	ř. DAP _{SR}
6 a)	Roční příjem z pronájmu	5 000 * 12 = 60 000	
6 b)	Osvobozený příjem 5násobek životního minima	- (5 * 4 580 = 22 900) tj. 38,17 % z 60 000	
6 c)	Výdaje. § 6 odst 10 ZDP _{SR} – lze uplatnit 25% příjmů	- 25% z 60 000 = 15 000	
6 d)	Krácení výdajů o stejné % jako příjmy	38,17% z 15 000 = 5 725	VI. oddíl
6 e)	Dílčí základ daně z pronájmu (§ 9 ZDP _{SR})	60 000 – 22 900 – 15 000 + 5 725 = 27 825	Tab. č. 1 ř.10

7.

Na osobní bankovní účet banka připsala poplatníkovi úroky 200,- Kč. Přičemž mu banka srazila daň 15 %.

Řešení:

200,-S k není dílčím základem daně z kapitálového majetku, protože se jedná o osobní účet a ne podnikatelský účet.

Uzávěrkové operace

Částky snižující základ daně	Výpočet (Sk)	ř. DAP _{SR}
Odpisy	Viz případ č. 3: 83 334	

Tabulka č. 21 Shrnutí příkladu č. 5 – zjištění základu daně podle ZDP_{SR}

	Text	Výpočty (Sk)	Výsledek (Sk)
1.	Dílčí základ daně ze závislé činnosti (§ 5 ZDP _{SR})	Viz případ č. 1	315 000
2.	Dílčí základ daně z podnikání (§ 6 ZDP _{SR})	450 000 - 83 334	366 666
3.	Dílčí základ daně z kapitálového majetku (§ 7 ZDP _{SR})	2 500 + 100	2 600
4.	Dílčí základ daně z pronájmu (§ 9 ZDP _{SR})	Případ č. 6	27 825
5.	Základ daně celkem	315 000 + 366 666 + 2 600 + 27 825	712 091

Tabulka č. 22 Shrnutí příkladu č. 5 – úprava základu daně a výpočet daňové povinnosti poplatníka podle ZDP_{SR}

	Text	Výpočty (Sk)	Výsledek (Sk)
6.	Odčitatelné položky		
6 a)	Ztráta za předcházející zdaňovací období		- 25 000
7.	Základ daně po odečtení ztráty	712 091 – 25 000	687 091
8.	Úprava základu daně o nezdanitelné částky		
8 a)	Na poplatníka		- 87 936
8 b)	Na manželku		- 87 936
8 c)	Penzijní připojištění + životní pojištění		- 12 000
9.	Základ daně snížený o nezdanitelné částky		499 219
10.	Základ daně zaokrouhlený na celé Sk dolů		499 219
11.	Daňová povinnost	499 219 * 0,19	94 851
12.	Sleva na dani	5 400+ 450*6	-8 100
13.	Roční daň po slevě	94 851 – 8 100	86 751
14.	Zaplacené zálohy		62 376
15.	Doplatek daně	86 751 – 62 376	24 375

Vyhodnocení výsledků:

Celkový rozdíl doplatků daně z příjmů fyzických osob je při srovnání obou zemí dosti markantní. V ČR musí poplatník doplatit ještě **67 364,-** Kč a v SR musí doplatit **24 375,-** Sk. Na tuto skutečnost bezpochyby působí okolnosti, které jsem již popsala v předchozích případech: rozdílná výše nezdanitelných částek, rozdílná sazba daně, rozdílné daňové zvýhodnění na dítě. V tomto souhrnném příkladě jsou však ještě další specifické rozdíly, které je třeba blíže identifikovat.

1. Příjmy z pronájmu. V ČR si může podnikatel uplatnit paušální výdaje z příjmů z pronájmu ve výši **30%**. V SR si může podnikatel uplatnit paušální výdaje pouze **25%** z příjmů. Navíc poplatník v SR může příjem z pronájmu nemovitosti zdaňovat od částky 22 900,- Sk. Tato částka je osvobozena od daně z příjmů fyzických osob a je určena jako 5násobek životního minima platného k 1. lednu příslušného zdaňovacího období. Poplatník si nadále musí o stejné %, které tvoří částka osvobození z celkového příjmu z pronájmu, zkrátit i výdaje, ať už je uplatňuje paušálně, nebo ve skutečné výši.

2. Odpisy.

Základní rozdíl je v samotném stanovení hranice, co je považováno za hmotný a nehmotný majetek určený k odepisování. Viz tabulka:

Tabulka č. 23 Vstupní cena majetku pro odepisování

Majetek	Vstupní cena majetku pro odepisování	
	ČR (Kč)	SR (Sk)
Hmotný	40 000	30 000
Nehmotný	60 000	50 000

Další patrný rozdíl je možné vidět v odpisových skupinách a době odepisování pro hmotný majetek. Viz následující tabulka:

Tabulka č. 24 Doba odepisování majetku

Odpisová skupina	1	1a	2	3	4	5	6
Doba (roky)	3	4	5	10	20	30	50
Odepisování	SR	4	-	6	12	20	-

V ČR existuje šest odpisových skupin zatímco v SR pouze čtyři odpisové skupiny.

Při řešení příkladu jsem se opírala o platné zákony v roce 2005. Výpočty odpisů jsou uvedeny přímo v řešení příkladu. Rozdílnost odpisových skupin a let odepisování vede k rozdílnosti ve výpočtech zrychlených odpisů, což dokazují výše. V ČR je umožněno poplatníkovi zvýšit odpis v první roce odepisování o 10% vstupní ceny hmotného majetku. V SR tuto možnost poplatník nemá.

3. Zaokrouhlení

Roční základ daně v ČR se zaokrouhluje na celé 100 Kč dolů.

Roční základ daně v SR se zaokrouhluje na celé Sk dolů.

8. Závěr

Cílem této diplomové práce bylo srovnání daňového systému v České republice a na Slovensku s podrobnějším zaměřením na daň z příjmů fyzických osob. Ve své práci jsem se snažila postihnout hlavní rozdíly, týkající se dané problematiky. Nejdůležitějšími podklady byly právní předpisy obou států týkající se daňového systému - daňové zákony pro ČR a SR. Problematika daní v obou zemích je dosti složitá a získávání nových informací je zdlouhavé, proto jsem při zpracování diplomové práce vycházela z podkladů platných v roce 2005.

V úvodu své práce jsem uvedla, že kořeny daní jak v ČR, tak i v SR jsou identické. I přes identičnost těchto kořenů nacházíme u daní v obou státech rozdíly. U mnoha daní je zachován stejný princip a dochází jen k nepatrným rozdílům. U jiných daní jsou rozdíly markantnější.

Zdanění přidané hodnoty upravuje v ČR zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. V SR je této dani věnován zákon č. 222/2004 Z. z., o dani z pridanej hodnoty. Oba tyto zákony mají stejnou konstrukci a je zachován stejný princip zdanění přidané hodnoty. DPH je nepřímá daň, je univerzální daní ze spotřeby. Základní myšlenkou je fakt, že DPH se vybírá na každém stupni zpracování pouze z toho obratu, který byl na každém stupni zpracování přidán. Zdaňuje se tedy pouze přidaná hodnota. V obou státech platí povinná registrace k plátcovství od určité hranice dosaženého obratu za posledních 12 kalendářních měsíců. V ČR 1 mil. Kč, v SR 1,5 mil. Sk. Pro osoby identifikované k dani platí v ČR hranice 326 000,- Kč a v SR 420 000,- Sk. Hlavní rozdíl shledávám v sazbě daně. V ČR je přidaná hodnota zdaňována dvěmi sazbami – základní 19% a snížená 5%. Na Slovensku existuje pouze jedna sazba daně z přidané hodnoty – 19%.

Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí „trojdaň“ jsou jednorázové majetkové daně. Vybírají se pouze v ČR. Základním právním předpisem pro tyto daně je zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění novel a doplňků. Konstruktivní prvky všech tří daní se do značné míry překrývají. Je třeba poznamenat, že na Slovensku byly zrušeny od 1. 1. 2004, daň dědická a daň darovací. Daň z převodu nemovitostí byla na Slovensku zrušena od 1. 1. 2005.

Silniční daň je daň přímá, řadíme ji do tzv. majetkových daní. Silniční daň je v ČR upravena zákonem č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Na Slovensku je silniční daň nazývána daní z motorových vozidel a je upravena v zákoně č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady spolu s jinými daněmi. Cílem uplatňování silniční daně je vytvoření finančních zdrojů na údržbu, opravy, rekonstrukce a výstavbu silniční sítě.

V ČR jde výnos ze silniční daně do Fondu dopravní infrastruktury ČR. V SR je daň z motorových vozidel fakultativní daní, kterou si mohou zavést jednotlivé vyšší územní celky všeobecně závazným nařízením pro svoje území. Mohou si určit i sazbu daně. Výnos daně z motorových vozidel je příjmem vyššího územního celku, který daň zavedl. Placení daně v ČR se provádí formou čtyřech záloh za kalendářní rok, V SR je princip placení daně následující: dopředu bez vyměření nejpozději do 31. ledna zdaňovacího období, nebo je-li celková daň větší než 50 000 Sk \Rightarrow čtyři stejné splátky. Je-li celková daň větší než 250 000 Sk \Rightarrow měsíční splátky ve výši 1/12 roční sazby daně a to do posledního dne v příslušném kal. měsíci. Daňové přiznání v ČR se podává do 31. ledna kalendářního roku. V SR do 15. dne ode dne vzniku daňové povinnosti.

Daňová povinnost u daně z nemovitostí se váže k vlastnictví nemovitého majetku. Daň z nemovitostí je v ČR upravena speciálním zákonem č. 339/1992 Sb., o dani z nemovitostí, v platném znění. Skládá se ze dvou daní: daně ze staveb a daně z pozemků. Každá daň se stanovuje odděleně a jejich součet tvoří konečnou výši daně z nemovitostí, která se uvádí v jediném daňovém přiznání. Celý výnos daně z nemovitostí je příjmem obcí, kde se nemovitost nachází. V SR je daň z nemovitostí součástí zákona č. 582/2004 Z. z., o miestnych daniach a miestnom poplatku a je tvořena třemi daněmi: daň z pozemků, daň ze staveb a daň z bytů, která je v ČR součástí daně ze staveb. Sazba daně z pozemků v ČR je buď v Kč nebo v % + existují koeficienty. V SR je sazba daně z pozemků jednotná 0,25%. Rozdíl je i v placení daně. Nepřesáhne-li daň z nemovitostí v ČR 1 000 Kč, je splatná najednou, a to nejpozději do 31. května běžného zdaňovacího období. V ostatních případech je možné placení daně ve čtyřech stejných splátkách. Vyměřená daň z nemovitostí v SR je splatná do 31. května běžného zdaňovacího období.

Základní princip zdanění příjmů je v ČR a SR stejný. Platné zákony obou států upravují jak daň příjmů fyzických osob, tak i daň z příjmů právnických osob. Sazba daně z příjmů právnických osob je v ČR pro rok 2005 24%, v SR 19%. Zákon č. 582/1992 Sb., o daních z příjmu ČR rozděluje příjmy do dílčích daňových základů a těch, které tvoří samostatné základy daně, které zdaňuje zvláštní sazbou. V SR však zákon č. 595/2003 Z. z., o daních z příjmů samostatné daňové základy nespécifikuje a to z důvodu zdaňování jednotnou sazbou.

V obou státech se základ daně z příjmů fyzických osob jako součet dílčích daňových základů (v SR pouze čtyři dílčí daňové základy) dále upravovaný o odpočty (v SR je možné uplatnit pouze odpočty na poplatníka, manželku, důchodové připojištění, životní pojištění) a odčitatelné položky (v SR je možné uplatnit pouze ztrátu). Další úpravy spočívají v provedení uzávěrkových operací. V obou zemích je možné upravit základ daně o daňové odpisy. Určení hranice vstupní ceny pro odepisování hmotného a nehmotného majetku je v ČR i SR rozdílné. Majetek je v obou zemích zařazen do odpisových skupin (v SR pouze 4) a odepisován zrychleně nebo rovnoměrně pomocí různých sazeb a různých koeficientů. Zvýhodnění pro prvního majitele hmotného majetku je možné pouze v ČR. Z takto upraveného základu daně se prostřednictvím sazby daně (v SR jednotná sazba) vypočítá daň z příjmů fyzických osob, která se ještě dále upravuje (v ČR o slevy na dani např. zaměstnává-li zaměstnavatel zaměstnance se změněnou pracovní schopností, na nezaopatřené dítě – to je možné i v SR). Od 1. 1. 2006 jsou v ČR nezdanitelné části daně nahrazeny slevami na dani. Základ daně se tak již nesnižuje o nezdanitelné částky, ale uplatňuje se sleva na dani. Na rozdíl od daňového zvýhodnění na děti nejsou nové slevy na dani vypláceny formou daňového bonusu.

Minimální základ daně je zaveden pouze v ČR. Minimální výše daně je zavedena pouze v SR. Zákony obou států dále vymezují způsoby stanovení výdajů, ale pouze v ČR poplatníci mohou uplatnit různé paušální výdaje pro různé příjmy. V SR mohou uplatnit paušální výdaje shodným % pro různé příjmy. Na Slovensku je možné 2% z daně věnovat na zákonem vymezené osoby.

9. Přehled použité literatury

1. *Businessman's guide to czech legislation in 1995 – 96.* Prague, Trade Links, 1995
2. ČERMÁKOVÁ, H. *Praktikum k daním. Studijní text, příklady.* České Budějovice, ZF JCU, 2005, 300 stran (internetová podoba)
3. MARKOVÁ, H. *Daňové zákony, úplná znění platná k 1. 1. 2006.* Praha, GRADA, 2006, ISBN 80-247-1581-3
4. RYLOVÁ, Z., TUNKROVÁ, Z., ŠULC, I., KRŮČEK, Z. *Daňové zákony 2005 – Úplná znění zákonů k 1. 1. 2005 s komentářem včetně pokynů D a sdělení MF.* Brno, Computer Press, 2005, ISBN 80-251-0496-6
5. SCHULTZOVÁ, A. a kol. *Daňovníctvo v SR.* Bratislava, SÚVAHA, 2004, ISBN 80-88727-77-4
6. SCHULTZOVÁ, A. a kol. *Praktikum z daňovníctva.* Bratislava, SÚVAHA, 2004, ISBN 80-88727-78-2
7. Zákon č. 222/2004 Z.z., o dani z pridanej hodnoty, ve znení novel
8. Zákon č. 582/2004 Z.z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
9. Zákon č. 595/2003 Z.z., o dani z príjmov

INTERNETOVÉ STRÁNKY:

10. WWW.FINANCESK.SK
11. WWW.MFCR.SK
12. WWW.MFSR.SK
13. WWW.OBCAN.SK
14. WWW.ZBIERKA.SK

10. Použité zkratky

atd.	a tak dále
č.	číslo
ČR	Česká republika
DAP	přiznání k dani z příjmů fyzických osob
DAP _{SR}	daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPH _{SR}	daň z pridanej hodnoty
DzPFO	daň z příjmů fyzických osob
DzPPO	daň z příjmů právnických osob
EU	Evropská unie
FO	fyzická osoba
Kč	České koruny
mil.	milion
Např.	například
odst.	odstavec
písm.	písmeno
PO	právnická osoba
ř.	řádek
Sk	Slovenské koruny
SR	Slovensko
zaok.	zaokrouhleno
ZD	základ daně
ZDP	zákon o dani z příjmů
ZDP _{SR}	zákon o daniach z príjmov

11. Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Srovnání daňových příjmů do státního rozpočtu SR - v letech 2001 – 20004

Tabulka č. 2 Zdaňovací období

Tabulka č. 3 Příjmy zahrnované do základu daně (ZD) poplatníka

Tabulka č. 4 Výpočet základu daně z příjmů FO

Tabulka č. 5 Úprava základu daně a výpočet daně z příjmů FO

Tabulka č. 6 Sazby DzPFO (r. 2005)

Tabulka č. 7 Sazby DzPFO (r. 2006)

Tabulka č. 8 Výpočet záloh na DzPFO

Tabulka č. 9 Výpočet základu daně z příjmů podle ZDP_{SR}

Tabulka č. 10 Úprava základu daně a výpočet daňové povinnosti podle ZDP_{SR}

Tabulka č. 11 Výpočet záloh na DzPFO podle ZDP_{SR}

Tabulka č. 12 Řešení příkladu č. 1

Tabulka č. 13 Řešení příkladu č. 2

Tabulka č. 14 Sazby DzPFO v ČR

Tabulka č. 15 Řešení příkladu č. 3 - SR

Tabulka č. 16 Řešení příkladu č. 3 - ČR

Tabulka č. 17 Řešení příkladu č. 4 – 1. varianta

Tabulka č. 18 Řešení příkladu č. 4 – 2. varianta

Tabulka č. 19 Shrnutí příkladu č. 5 – zjištění základu daně podle ZDP

Tabulka č. 20 Shrnutí příkladu č. 5 – úprava základu daně, výpočet daňové povinnosti podle ZDP

Tabulka č. 21 Shrnutí příkladu č. 5 – zjištění základu daně podle ZDP_{SR}

Tabulka č. 22 Shrnutí příkladu č. 5 – úprava základu daně a výpočet daňové povinnosti poplatníka podle ZDP_{SR}

Tabulka č. 23 Vstupní cena majetku pro odepisování

Tabulka č. 24 Doba odepisování majetku

11. Seznam příloh

- 1. Přiznání k dani z příjmů fyzických osob**
- 2. Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby**
- 3. Výpočet daňové povinnosti poplatníka v ČR v roce 2006**

